

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Γ'	ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19	15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1954	ΑΡΙΘ. 6
---------	---------------------	-----------------	---------

ΟΙ «ΙΕΡΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ,,

«Ο «Ιερός Σύνδεσμος» τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἱερατικὴ ὀργάνωσις, τὴν ὁποίαν διὰ καθαρῶς πνευματικούς σκοποὺς ἴδρυσεν ὁ ἀλήστου μνήμης Μητροπολίτης Γερμανὸς Καλλιγᾶς. Τοῦτο δ' ἐγένετο καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ λαϊκὴ ὀργάνωσις τῆς «Ἀναπλάσεως», εὐρίσκετο ἤδη εἰς ἀξιόλογον ἀκμὴν. Καὶ ἤρχισε λοιπὸν ὁ Ἐφημεριακὸς Κληρὸς τῆς Πρωτευούσης, μετὰ τὸν Μητροπολίτην τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς, νὰ ἐμφανίζῃ τὴν πνευματικὴν του ὀντότητα, παρ' ὅλην τὴν μεγαλειτέραν τότε ἔλλειψιν ἐπαρκῶς μορφώσεως. Μετὰ τὴν βοήθειαν δὲ εὐσεβῶν καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν θεολόγων ἐπιστημόνων ἐπέτυχε νὰ ἐκδώσῃ τὸ ὁμώνυμον πρὸς τὴν ὀργάνωσίν του περιοδικόν, τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησε τὴν λαμπρὰν του σταδιοδρομίαν, μετὰ μικρὰς μόνον ἐν τῷ μεταξὺ διακοπᾶς, μέχρι τοῦ 1938, ὅποτε καὶ τὸ περιοδικὸν ἐσταμάτησε τὴν ἐκδοσὶν του μαζί μετὰ τὴν ἀναγκαστικὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνδέσμου.

Τὸ πρόβλημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κληρὸς ἀπασχόλησε κατὰ καιροὺς τὸν «Ἱερὸν Σύνδεσμον», ἀλλὰ εἰς πολὺ μεταγενεστέραν, καθόσον τοῦλάχιστον γνωρίζομεν, ἐποχὴν. Πάντοτε δὲ θεωρητικὸν μᾶλλον χαρακτῆρα εἶχεν ἡ ἀπασχόλησις αὕτη, ἂν καὶ κατὰ καιροὺς ἐνεφανίσθησαν εἰς τοὺς κόλπους του καὶ πρόσωπα μετὰ τὴν τάσιν νὰ ἐκτρέψουν τὸν Σύνδεσμον εἰς «συνδικαλιστικόν» αὐτόχημα Σωματεῖον. Ἀλλὰ καὶ ποτέ, εὐτυχῶς, δὲν ἔλειψε καὶ ἡ ἀντίθετος προσπάθεια, ἡ ὁποία ἐπέτυχε νὰ τὸν κρατῇ πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἀρχικοῦ του προορισμοῦ. Εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο συνετέλει καὶ τὸ ὅτι Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου ἦτο ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης (κατόπιν Ἀρχιεπί-

«Ἰδού τέθεικά σε ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὡς πόλιν ὄχυράν, καὶ ὡς τεῖχος χαλκοῦν». (Ἱερ. 1, 18)

σκοπος), ὁ ὁποῖος καὶ εἶχεν, ὡς ἦτο φυσικόν, τὴν τελευταίαν λέξιν ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων.

Ἄλλ' ἐν ᾧ τοιαύτη ἦτο ἡ θέσις τοῦ ἐν Ἀθήναις «Ἱεροῦ Συνδέσμου», ὑπῆρξεν ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς πολλὰς Μητροπολιτικὰς ἐπαρχίας συνεκροτήθησαν «Ἱεροὶ Σύνδεσμοι», μὲ τὸν ἀποκλειστικὸν σχεδὸν σκοπὸν τῆς ὑποστηρίξεως τῶν οἰκονομικῶν διεκδικήσεων τῶν Ἐφημερίων. Πάντες δὲ οἱ ἀνά τὴν χώραν «Ἱεροὶ Σύνδεσμοι» οὗτοι ἀπετέλεσαν τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Παγκληρικὴ» πανελλήνιον δημοσπονδιακὴν ὀργάνωσιν, ἡ ὁποία ὁμως πνευματικωτέρους μᾶλλον σκοποὺς παρουσίασε, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιζήσῃ πολὺ, ἔνεκα τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν σπουδαιωτέρων ἰδρυτῶν καὶ πρωτεργατῶν της, οἵτινες, τυγχάνοντες, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἄγαμοι θεολόγοι, προήχθησαν εἰς Ἀρχιερεῖς.

Δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς τίνες λόγοι ᾠδήγησαν εἰς τὴν προειρημένην διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις «Ἱεροῦ Συνδέσμου», αἵτινες ἔκτοτε δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐπαναληφθῶσιν. Ἀσφαλῶς δὲ ἡ τοιαύτη διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ «Ἱ. Συνδέσμου» τῆς Πρωτευούσης καὶ ἡ ἄμεσος συνέπεια αὐτῆς, ἡ διακοπὴ τοῦ ὁμωνύμου Περιοδικοῦ, ὅπερ ἀπετέλει τὸ μοναδικὸν μέσον ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς Συνδέσμους τῶν ἐπαρχιῶν, συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπονάρκωσιν ἢ καὶ εἰς τὴν διάλυσιν καὶ τῶν τελευταίων τούτων.

Καὶ τίθεται τώρα τὸ ἐρώτημα: Ἐχουν ἀνάγκην ὀργανώσεως αἱ ἐφημεριακαὶ μας δυνάμεις; Καί, ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθές, ποίαν μορφήν πρέπει νὰ προσλάβῃ αὕτη καὶ ποίους σκοποὺς πρέπει νὰ ἐπιδιώξῃ, διὰ νὰ εὑρίσκηται μέσα εἰς τὰ πλαίσια, πού ἐπιβάλλει ἡ πραγματικότητα;

Αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ θέμα, πού πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἰς τὸ προσεχές. Καὶ ἐπὶ τῶν ὅσων θὰ εἴπωμεν τότε, θ' ἀκούσωμεν πολὺ εὐχαρίστως καὶ τὰς γνώμας τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ε. Γ. Μ.

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΛΗΡΙΚΟΥ

Γ'

Ὁ καλὸς κληρικὸς προσέχει ἑαυτῷ καὶ οὔτε εἰς τὰς θλίψεις γογγύζει οὔτε εἰς τὰς εὐτυχίας ἐπαίρεται. Εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας δὲν κινεῖται ὑπὸ φιλοπλουτίας ἢ φιλοδοξίας ἀπλήστου,

«Τάδε λέγει Κύριος Παντοκράτωρ. Ἐὰν ταῖς ὁδοῖς μου πορεύῃ, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασι μου φυλάξῃ, καὶ σὺ διακρινεῖς τὸν οἶκόν μου...»
(Ζαχ. 3, 7)

οὐδὲ ζηλοτυπεῖ τοὺς ὑπερέχοντας, οὐδὲ νομίζει ζηλευτὸν ἢ καλὸν πᾶν ὅ,τι φυτρώνει ἐκ τῆς αἰσχροῦς καὶ κακοζήλου παρανομίας, ὅχι προεδρίας καὶ τιμᾶς ἐκ μέσων ἀτίμων χαριζομένας, ὅχι πλοῦτον κακόν, ἕξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας σωρευόμενον, ἀλλὰ προτιμᾷ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ παρὰ πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ. Τί; ὁ καλὸς κληρικὸς δὲν ἔχει πάντοτε τὸν νοῦν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν ἔχει ὡς ἰδεῶδες τὸν νόμον Αὐτοῦ; Ἡ ἱερωσύνη δὲν εἶναι χειροτεχνία τις, οὔτε ἐπὶ μισθῷ ἐργασία, ἀλλὰ θυσία αὐτοπροαίρετος ὡς μαρτύριον τῆς ἀληθείας. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωαν. β', 11). Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, προσφέρει αὐτὴν τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ εἶναι, ἄρα, ἀνώτερος τοῦ γενναίου στρατιώτου, ὅστις διακυβεύει τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς πατρίδος. Ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι ψυχικῶς καὶ πάσχουσιν; Ὁ καλὸς ἱερεὺς τρέχει καὶ παρέχει προθύμως τὰ θεῖα φάρμακα εἰς θεραπείαν. Κινδυνεύουσι χριστιανοὶ τὸν ἔσχατον κίνδυνον ἐκ μέρους ἀσεβῶν ἢ αἵρετικῶν; Ὁ καλὸς ἱερεὺς τρέχει καί, ὡς κύων ὑλακτῶν, ἐκδιώκει τοὺς ἀγρίους λύκους καὶ σφάζει τὸ ποίμνιον. Θρηνοῦσι χῆραι τὴν χηρείαν αὐτῶν καὶ ἀπειλοῦνται ὑπὸ τῆς πείνης; Ὁ καλὸς κληρικὸς, ἐπιφαινόμενος ὡς ὀμβροφόρον νέφος, ζωοπάροχον καὶ πλουσίαν κατανέμει τῆς εὐεργετικῆς πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς παραμυθίας τὴν ἐπομβρίαν.

Διὰ τοῦτο «χαίρει μετὰ τῶν χαιρόντων καὶ κλαίει μετὰ τῶν κλαιόντων». Ἡ θύρα τῆς οἰκίας του εἶναι ἀνοικτὴ καὶ προσηνῶς καὶ ἰλαρῶς ὑποδέχεται πάντα χριστιανὸν καὶ αὐτὸν τὸν κατέχοντα τὴν ἐσχάτην κοινωνικὴν τάξιν διότι ἐν αὐτῇ ἐμβλέπει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ὁ καλὸς κληρικὸς δὲν εἶναι ἀνθρωπάρεσκος. Δὲν τιμᾷ μόνον τοὺς ὑπερέχοντας καὶ τοὺς ἐν ἀξιώμασι. Δὲν περιφρονεῖ τοὺς μικροὺς καὶ πτωχοὺς. Πάντας θεωρεῖ ἴσους καὶ ἐλέγχει τὴν κακίαν, χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ δυσαρεστηθῇ τις. Εἶναι ὑπηρετῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τούτου τὸ θέλημα ζητεῖ νὰ πράξῃ. Ὁ τοιοῦτος κληρικὸς τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀγαπᾶται. Ἡ δὲ ἀγάπη τοῦ ποιμνίου του εἶναι τὸ σπουδαιότερον κεφάλαιον τῆς εὐδοκιμήσεως ἐν τῷ ποιμαντορικῷ ὑπουργήματι· «οὐδὲν οὕτω πρὸς ποιμαντορίαν ἐπαγωγόν, λέγει ὁ Ἰ. Χρυσόστομος, ὡς τὸ φιλεῖν καὶ φιλεῖσθαι» (ἐν τῇ Α' πρὸς Τιμ. ὁμιλ. στ'). Ἀλλ' ἡ ἀγάπη δὲν ἀποκτᾶται, εἰμὴ διὰ τῶν καλῶν ἔργων καὶ τῆς ἐργασίας ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς. Ἐντεῦθεν ὁ καλὸς κληρικὸς εἶναι ἀνεπίληπτος καὶ ἄγνος τὸ

«... Καὶ ἐὰν διαφυλάσσης τὴν αὐλήν μου».

(Ζαχ. 3, 7)

φρόνημα. Εἶναι ἐπιεικῆς καὶ πρᾶος· ἐλεήμων καὶ φιλόξενος· ἐγκρατὴς καὶ σάφρων. Εἶναι «ἀκέραιος ὡς ἡ περιστέρα καὶ φρόνιμος ὡς ὁ ὄφις» (Ματθ. ι', 16). Ἀποφεύγει πάντα λόγον ἢ ἐπίσκεψιν, ἥτις δύναται νὰ παρεξηγηθῇ. Ἡ φρόνησις του ὀδηγεῖ ν' ἀποφεύγῃ πάντα ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ πλασθῶσιν, ἵνα μὴ πλασθῶμεν, ὡς λέγει καὶ ὁ Ἰ. Ἰερώνυμος. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐνδυμασία του εἶναι ἀπλὴ καὶ ἀπέριττος, διότι ἡ πολυτελής καὶ πολυποίκιλος ἐνδυμασία ὑποτρέφει τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ὁ ὑπὸ τὸ ἐνδυμα κρυπτόμενος ἄνθρωπος δὲν εἶναι καθαρὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκοσμίου φρονήματος. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐνδυμασία τοῦ καλοῦ κληρικοῦ ὀφείλει νὰ εἶναι διδασκαλία τις τοῖς ἀπλουστέροις· «χρησίσιμον καὶ τὸ τῆς ἐσθῆτος ἰδίωμα, προκηρυττούσης ἕκαστον καὶ προδιαμαρτυρομένης τὸ ἐπάγγελμα τῆς κατὰ Θεὸν ζωῆς», λέγει ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος. (Ἐν τοῖς κατὰ Πλατ. ὅροις. Ἑρ. κβ'). Νοεῖται οἴκοθεν, ὅτι ὁ καλὸς κληρικός, ἀποφεύγων τὴν πολυτέλειαν, εἶναι καθαρὸς ἐξωτερικῶς καὶ φιλόκαλος.

Οὕτω, καὶ μόνον οὕτω, ὁ καλὸς κληρικός δύναται νὰ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἡ διδασκαλία του, θανμασίως προχομένη καὶ πελαγίζουσα, καταρδεύει τὰς ψυχὰς τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν. Καὶ ἡ διδασκαλία του δὲν εἶναι ἐπίδειξις γνώσεων καὶ ἰκανότητος· δὲν εἶναι ἀγέρωχος καὶ κενή. Εἶναι ἀπλῆ· ζῶσα ἀπορρέουσα ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς Χριστόν, εἰς ὃν μόνον δουλεύει. Δὲν ἀνέρχεται εἰς τὸν ἄμβωνα, παρὰ διὰ νὰ δώσῃ τροφὴν ὑγιᾶ εἰς τὸ ποίμνιον· διὰ νὰ διαλύσῃ τὸ σκότος τῆς πλάνης· νὰ ζωογονήσῃ τὰς ψυχὰς· νὰ παρηγορήσῃ τοὺς τεθλιμμένους· ἀνέρχεται διὰ νὰ μεταδώσῃ τὰς θείας ἀληθείας· νὰ πατάξῃ τὴν κακίαν· νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν πάσχουσαν ἀρετήν· ν' ἀννυώσῃ εἰς τὰ θεῖα· νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν καθαρὸν λιμένα τῆς ἀρετῆς· ἀνέρχεται διὰ νὰ δοξασθῇ ὁ Ὑψιστος Θεός· νὰ γνωρισθῇ τὸ ἅγιόν Του θέλημα· νὰ διαδοθῇ ἡ ζῶσα πίστις τοῦ Κυρίου εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ καλὸς κληρικός ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει καὶ περὶ τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς δόξης. Ἀληθῶς ὁ μορφῶνων ψυχὰς κατὰ Χριστόν, εἶναι σπουδαῖος παράγων τῆς ἐθνικῆς ἀκμῆς. Ἄλλ' ὁ καλὸς κληρικός εἰς τὰς παντοίας ἀνάγκας τοῦ ἔθνους καὶ τοὺς διωγμοὺς δὲν εἶναι ἀναίσθητος καὶ κωφός. Εἶναι Χριστιανὸς κληρικός, ἀλλὰ καὶ Ἕλλην. Ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα του, ἥτις ἀπέβη ἡ ἐστία τῶν Φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· ὁ ὑψιοφανὴς Φάρος, ὅστις διέχυσε πανταχοῦ τὸ ζωογόνον τῆς

«Ὅχι ἐν δυνάμει μεγάλῃ, οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ, ἀλλὰ ἐν Πνεύματι μου, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ».
(Ζαχ. 4, 6)

ἑλληνικῆς ἡμερώσεως φῶς. Λατρεῖει τὸν Χριστὸν καὶ ἀναμιμνήσκειται ζωηρῶς τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους, ὅπου ἀντήχησεν ἡ θεία καὶ μελισταγῆς φωνή Του, καὶ δὴ τὸν Γολγοθᾶν, ἐνθα ἔπαθε τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ἀγαπᾷ καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὸ σέμνωμα τοῦτο πάσης εὐγενοῦς καὶ ὑπερηφάνου ψυχῆς· τὸ πολιτικὸν ἄστρον πάσης ἀριστοκρατικῆς διανοίας· πάσης καρδίας ἐλευθέρως καὶ μεγαλόφρονος. Naί· ὁ καλὸς κληρικὸς ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, ἐν ἧ ὁ γόης ἐκείνος κόσμος, ἔσαι νέος, ἔζησε καὶ ὅστις ἐπλήρωσε τὴν γῆν τῶν αἱμάτων του καὶ ἀγῶνων ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ.

(Ἐκ τῶν τοῦ ἀειμνήστου Μετροπολίτου Μεσσηνίας ΠΟΔΥΚΑΡΠΟΥ ΣΥΝΟΔΙΟΥ)

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

α) Σκοπὸς

Διὰ τῆς Ἐξομολόγησεως τῶν ἐφήβων ἀμφοτέρων τῶν φύλων πρὸς σαφῆ καὶ ἕκ προτέρου καθωρισμένον κατευθυνόμεθα σκοπόν, ὅστις δὲν δύναται νὰ εἶναι διάφορος ἐκείνου, εἰς ὃν ἀποβλέπει γενικῶς ἡ ἱερὰ Ἐξομολόγησις, ἧτοι 1) εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῆς βαρυνούσης αὐτὴν ἁμαρτίας, 2) εἰς τὴν μετὰ τοῦ προσβληθέντος Θεοῦ συνδιαλλαγὴν καὶ συμφιλίωσιν καὶ 3) εἰς τὴν ἐπὶ τῆς οὕτω κεκαθαρμένης ψυχῆς ἐφέλκυσιν τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς εὐλογίαν, στηριγμὸν καὶ καθοδήγησιν ἐν τῇ δυσκόλῳ πορείᾳ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναβάσεως.

Ἡ χρησιμότης τῆς ἐπιτυχίας τῶν σκοπῶν τούτων εἶναι προφανής. Ὁ βίος τοῦ νέου, ἐπὶ ἀρχῶν ὕγιων στηριζόμενος καὶ ἀπηλλαγμένος τῶν κακῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας, θὰ μορφώσῃ ἀναγεγεννημένην ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ οὕτω θὰ ἰκανοποιήσῃ τὰς εὐγενεῖς τῆς νεανικῆς καρδίας ἐφέσεις, αἵτινες βοηθοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν εὐγενοῦς καὶ πλήρους ἰδεαλισμοῦ χαρακτήρος.

β) Δυσχερεῖαι

Πρὸς ἐπίτευξιν ὅμως τοῦ σκοποῦ τούτου ὀρθοῦνται ἐνώπιον τῶν Πνευματικῶν πατέρων εἰδικαί τινες δυσκολίαι, τῶν ὁποίων ἡ σπουδὴ θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ δυνηθῶμεν νὰ τὰς ὑπερπηθῶμεν.

1) Εἰς τὴν παιδικὴν Ἐξομολόγησιν τὸ ἔργον ἡμῶν εἶναι εὐ-

«Μὴ φοβοῦ, ὅτι ἐλυρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου. Ἐμὸς εἶ σύ».
(Ἦσ. 43, 1)

κολώτερον. Εἰς τὸ παιδί εὐρισκόμεθα πρὸ ψυχικοῦ ἐδάφους, εἰς τὸ ὅποιον ἢ εἴσδος δὲν προσκρούει εἰς πολλὰς δυσκολίας καὶ δὲν ἀπαιτεῖ πολλὰς διατυπώσεις. Ψυχολογικαὶ τινες γνώσεις καὶ μέθοδος τῆς παιδαγωγικῆς παρέχει τὰς ἀπαιτουμένας προϋποθέσεις, διὰ τὰ ἐρευνήσωμεν τὸ ψυχικὸν βάθος τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐπιτύχωμεν τὴν ψυχικὴν του θεραπείαν. Τὸ παιδί, ἂν ἀντιληφθῆ, ὅτι ἀτενίζομεν πρὸς αὐτὸ μὲ ἀγάπην, εὐκόλως παραδίδει εἰς χεῖράς μας τὴν ψυχὴν του. Εἶναι, ἄλλως τε, εὐπλαστος ἢ παιδικὴ καρδιά.

Κατὰ τὴν Ἐξομολόγησιν τῶν ὄριμων τὴν ἡλικίαν ἐπίσης τὸ ἔργον ἡμῶν παρουσιάζει, παρὰ τὰς δυσκολίας του, καὶ πολλὰ πλεονεκτήματα, καθιστώντα τὴν Ἐξομολόγησιν ἀνετιωτέραν. Ὁ ὄριμος τὴν ἡλικίαν ἐμφανίζεται ἐνώπιόν μας μὲ ἀπηρτισμένην τὴν ψυχικὴν του ὑπόστασιν. Ἀπαξ ἀποφασίση νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως ἀφίνει ἑαυτὸν ἐλευθέρως νὰ ἐκδηλωθῆ. Ἡ ἐμπιστοσύνη του δηλ. δὲν εἶναι δύσκολον νὰ κερδηθῆ, ἐφ' ὅσον γεννηθῆ ὁ πρὸς ἐξαγνισμὸν τῶν ἁμαρτημάτων του πόθος, εἴτε ἐξ εὐσεβῶν ἀκροαμάτων, εἴτε ἐκ θρησκευτικῶν ἐντύπων εἴτε ἐξ ἄλλων ἀγνώστων εἰς ἡμᾶς αἰτίων γεννηθεὶς ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Ἐκάστη ἡλικία ἐμφανίζει, βεβαίως, τὰ ἴδια αὐτῆς προβλήματα καὶ ἀπαιτεῖ ἐιδικὰς γνώσεις, ἰδιαιτέρας ἰκανότητος καὶ ἐιδικὸν ἐκάστη χειρισμὸν. Οὐδεμία ὁμως ἡλικία, ὅσον ἢ ἐφηβική, παρεμβάλλει τοσαῦτα ἐμπόδια εἰς τὴν ἀποστολήν μας καὶ οὐδεμία ἄλλη γενεᾶ τοσαῦτα προβλήματα, τῶν ὁποίων ἢ λύσις ἀπαιτεῖ ὅλως ἐξαιρετικὰς ἰκανότητος, ψυχολογικὰς γνώσεις καὶ δεξιότατον χειρισμὸν.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἔφηβος δὲν εἶναι οὔτε παιδί εὐπλάστου ἰδιοσυγκρασίας, οὔτε ὄριμος ἄνθρωπος μὲ ἀπηρτισμένην προσωπικότητα, ἀλλ' ἰδιαίτερόν τι μεταξὺ τῶν δύο. Ἰσταται ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἣτις συνδέει τὰς δύο ὄχθας τῆς ζωῆς, τὴν παιδικὴν καὶ τὴν ἀνδρικήν. Κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτῆν, ἀπὸ τῆς σωματικῆς καὶ ψυχοπνευματικῆς ἐπόψεως, ἡλικίαν ὁ νέος παρίσταται μάρτυς βασικῶν ψυχοσωματικῶν ἀναστατώσεων εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὑποκείμενον. Τὰ πάντα προδίδου εἰς αὐτόν, ὅτι ἔχει μεταβληθῆ καὶ ὅτι μὲ γοργὸν ρυθμὸν βαδίζει πρὸς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, τὴν ὅποιαν ἐπιθυμεῖ νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον. Ἔτσι ἡ ἐπιθυμία αὐτῆ γεννᾶται, διότι ζητεῖ νὰ ἀπαλλαγῆ τοῦ συναι-

«Καὶ ἐὰν διαβαίνης δι' ὕδατος, μετὰ σοῦ εἰμι, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλείσουσι σε...»
(Ἡσ. 43, 2)

σθήματος μειοεκτικότητας έναντι των μεγάλων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπόμενον νὰ ἀπησχόλει τὴν ψυχικὴν του ὑπόστασιν καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς παιδικῆς του ἀδυναμίας. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἀλλοιοῦνται. Ἡ φωνὴ του κατέρχεται τοὺς χαμηλοτέρους φθόγγους τῆς μουσικῆς κλίμακος. Οἱ ὀφθαλμοὶ του προσλαμβάνουν χαρακτηριστικὴν λαμπρότητα καὶ ἐκφραστικὴν δύναμιν. Ἐντὸς αὐτοῦ νέα διαφέροντα ἀνακλύπτουν. Τώρα δύναται νὰ συλλαμβάνῃ ἀφηρημένας ἐννοίας καὶ νὰ κρίνῃ τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους τῶν μεγαλυτέρων του, τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων του. Ἐν τῇ ψυχῇ του γεννᾶται ἐν αἴσθημα αὐτοθαυμασμοῦ. Ἡ διὰ τοῦ καθρέπτου αὐτοπαρατήρησις καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος αὐτοθαυμασμός εἶναι ἴδιον τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν γεννᾶται καὶ ὁ πόθος πρὸς περιπέτειαν, ἀποδεικνύων τὴν αὐτοπεποίθησιν, τὴν ὁποίαν οἱ νέοι ἔχουν εἰς μέγιστον βαθμόν.

Αἱ ψυχοδιανοητικαὶ αὐταὶ ἐξελίξεις, καθιστάμεναι συνειδηταὶ παρὰ τοῦ νέου, πληροῦν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δι' αἰσθημάτων ἐγωϊσμοῦ καὶ οἰήσεως. Ἐπὶ τοῦ αἰσθήματος τούτου ἡ προσοχὴ τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς ὀφείλει νὰ στρέψῃ ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν, διότι οἱ ἐξ αὐτοῦ κίνδυνοι εἶναι μέγιστοι. Ἐν πρώτοις ἡ κηδεμονία τῶν γονέων ἀρχίζει νὰ θεωρῆται ἐπαχθῆς καὶ δεσμευτικῆ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ὁποίας τώρα ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ τὸ πρῶτον συνείδησιν. Ἐπικρίνει τὰ πάντα. Δὲν ἀνέχεται οὐδεμίαν πίεσιν, ὁθενδήποτε προερχομένην. Ἡ ἀσθεντία δὲν τῷ εἶναι ἀρεστή.

Γεννᾶται λοιπὸν τὸ ἐρώτημα: Οὕτως ἔχουσῶν τῶν ἐσωτερικῶν τάσεων τῆς ἐφηβικῆς ψυχῆς, πῶς θὰ δυναθῇ ὁ Πνευματικὸς πατὴρ νὰ ἀσκήσῃ τὴν σωστικὴν πνευματικὴν του ἀσθεντίαν καὶ ἐπιρροήν; Ὡς θὰ δειχθῇ ἐν συνεχείᾳ, ὑφίστανται ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ νέου καὶ τινες ἀγαθαὶ ιδιότητες, ὧν ἡ γνῶσις θὰ ἄρῃ τὴν δυσκολίαν τὴν ἐκ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς οἰήσεως προερχομένην.

2) Δευτέρα σοβαρὰ δυσχέρεια προβάλλεται ἐκ τῆς τάσεως τοῦ ἐφήβου νὰ κλείνεται εἰς ἑαυτόν. Αἱ ἱκανότητες, αἵτινες νῦν ἀναφαίνονται ἐν τῇ ὅλῃ ἐφηβικῇ προσωπικότητι, ὠθοῦν τὸν ἔφηβον νὰ ζῆ εἰς σφαίρας, κατὰ πολὺ ἀπεχούσας τοῦ πραγματικοῦ. Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν αἱ ἀπαιτήσεις του ἦσαν μετριοπαθεῖς. Ἦτο ἱκανοποιημένος νὰ συντηρῆται, νὰ ἀγαπᾶται καὶ νὰ διασκεδάσῃ, παίζων μετὰ τῶν συνομηλικῶν του. Ἡ σκηνὴ τῆς ζωῆς νῦν

«... Καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυρός, οὐ μὴ κατακαυθῆς, φλόξ οὐ κατακαύσει σε».

(Ἦσ. 43, 2)

μεταβάλλει περιεχόμενον. Ἡ ζωνηρὰ φαντασία του χωρεῖ πέραν τοῦ παρόντος καὶ διαγράφει σχέδια διὰ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εἶναι παρὰ συγκεχυμένη καὶ θολή εἰκὼν μιᾶς ἀγνώστου δι' αὐτὸν πραγματικότητος. Ἀρέσκεται νὰ ζῇ ἐν πλαστῶ φανταστικῷ κόσμῳ. Ἐξ αὐτοῦ προέρχεται καὶ ἡ ἀκατάσχετος τάσις νὰ φοιτᾷ εἰς τοὺς κινήματογράφους, οἵτινες τὸν βοηθοῦν νὰ ζῇ φανταστικὰς εὐτυχίας. Πολλάκις παραδίδεται εἰς μελαγχολικὰς ὀνειροπολήσεις κατὰ μόνας, ἐξ ἀσυνειδήτου φόβου μήπως ὁ θόρυβος καὶ αἱ συνομιλῖαι μετὰ τῶν ἄλλων καταστρέφουν τὰς ὀνειροπόλους εἰκόνας, ἃς ἐνασμενίζεται νὰ πλάσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ του. Ὁ φόβος οὗτος τὸν κρατεῖ ἀπομεμονωμένον, μὲ τὸ βλέμμα ἐστραμμένον ζηλοτύπως ἐντὸς ἑαυτοῦ. Οὕτω δύναται νὰ μορφωθῇ χαρκτηρὸ ἐνδοστρεφής, μὲ ὄλας τὰς ὀλεθρίας ψυχολογικὰς του συνεπείας.

Τοιοῦτον κεκλεισμένον εἰς ἑαυτὸν νέον νὰ πλησιάσῃ ὁ Πνευματικὸς πατήρ καὶ νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰ βάθη τὰ ἀπόκρυφα τῆς καρδίας του εἶναι ἐξόχως δύσκολον, ἂν δὲν κατέχῃ ἱκανὴν διεισδυτικὴν καὶ ψυχολογικὴν δύναμιν.

3) Αἱ μετὰ τῶν ὁμοίας ψυχολογίας νέων συναναστροφαι τοῦ ἐφήβου καθιστοῦν ἐπίσης τὴν Ἐξομολόγησιν ἐγχείρημα οὐχὶ εὐκόλον. Οἱ νέοι, λόγῳ τῆς τάσεώς των νὰ ἐπικρίνουν πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν μὲ τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας, ὡς οὗτοι τὴν ἐννοοῦν, χλευάζουν συνήθως τοὺς εὐρισκομένους εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λειτουργῶν της. Οἱ ἐργατικοὶ νέοι, χυδαῖότεροι εἰς ζῶν καὶ ἐκφράσεις τῶν φοιτῶντων εἰς σχολεῖα καὶ ὁπωσδήποτε τυχόντων ἐκπαιδευτικῆς ἀγωγῆς, συνιστοῦν κάκιστον περιβάλλον, θέτον σοβαρὰ ἐμπόδια εἰς τὴν προσέλευσιν τῶν συντηρητικωτέρων καὶ νουνεχεστέρων εἰς τὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως. Εἶναι δὲ γνωστὸν ἐκ τῆς ἐφηβικῆς ψυχολογίας, ὅτι, κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ὁ γέος ἀπομακρύνεται τοῦ οἴκου καὶ φέρεται περισσότερον πρὸς τὰς μετὰ τῶν ὁμηλικῶν του συναναστροφάς. Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ φίλου παραδίδει ὄλα του τὰ μυστικά καὶ δέχεται πᾶσαν ἐπιρροὴν προερχομένην ἐξ αὐτοῦ.

Κατάλληλος χειρισμὸς τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς θὰ ἐξουδετερῶσῃ καὶ τὰς ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης προκυπτούσας δυσχερείας.

4) Σοβαρότατος λόγος, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου ἡ Ἐξομολόγησις τῶν νέων καθίσταται δυσχερῆς καὶ γεννᾷ πρόσθετον δυσκολίαν, εἶναι

«Ἀφ' οὗ ἐντιμος ἐγένου ἐναντίον ἐμοῦ, ἐδοξάσθης καὶ ἐγὼ σε ἡγάπησα».
(Ἦσ. 43, 4)

αἱ ἠθικαὶ τῶν νέων παρεκτροπαί. Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν τὸ συναίσθημα τῆς ἐνοχῆς εἶναι ἰσχυρότατον, διότι ἡ συνειδήσις δὲν ὑπέστη ἀκόμη ἀλλοίωσιν, ὥστε νὰ μένη ἀπαθῆς ἐνώπιον τῶν πτώσεων. Ἐξ αὐτοῦ προκαλεῖται ἰσχυρὸς ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως, ὅστις δύναται μὲν καταλλήλως χειραγωγούμενος νὰ ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν Ἐξομολόγησιν, δεδομένου ὅμως ὅτι πάντοτε ὁ ἐφήβος ἔχει εὐκολωτέραν τὴν συναναστροφὴν τῶν ὁμοίας ψυχοσυνθέσεως νέων, ἀπομακρύνεται οὐ μόνον τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Ἐκκλησίας.

Πόσον ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ὄλην τοῦ ἐφήβου ψυχικὴν ἐξέλιξιν εἶναι σοβαρὸς, οὐδὲ κἄν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν. Ἔνεκα τούτου, πᾶσα θὰ καταβληθῆ ἕκ μέρους τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς φροντίς, ὅπως ἐκμεταλλευθῆ τοὺς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἐφήβου ὑπάρχοντας νυγμούς, τοὺς ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως προερχομένους, διὰ ν' ἀσκήσῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν σωτηριώδη αὐτοῦ ἐπιρροήν.

γ') Πλεονεκτήματα.

Παρὰ τὰς ἐκτεθείσας δυσκολίας ὑφίστανται καὶ πλεονεκτήματα, ἱκανὰ νὰ παράσχουν ἄρκετὸν ἔδαφος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκκινούμενοι, θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ ἀσκήσωμεν τὴν σωστικὴν ἀληθῶς ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἐφήβου ἀποστολήν μας.

1) Ἐν πρώτοις οἱ ἴδιοι λόγοι, οἵτινες πληροῦν, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, ἐγωῖσμοῦ καὶ οἰήσεως τὴν ἐφηβικὴν ψυχὴν, προκαλοῦν ἐν αὐτῇ καὶ αἴσθημά τι ἀνασφαλείας καὶ ἀβεβαιότητος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ζητεῖ στηριγμὸν καὶ ἐνίσχυσιν. Ὅσονδῆποτε καὶ ἂν ἴσταται παρατηρητῆς ἀξίσεως τῶν δυνάμεων καὶ ἱκανοτήτων τῆς ὄλης τοῦ ψυχοσωματικῆς ὑποστάσεως, διακρίνει συγχρόνως, ὅτι αἱ ἀλλαγαὶ ἐν αὐτῷ συντελοῦνται τόσον γοργῶς, ὥστε ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος νὰ διαφέρῃ. Αἱ συχναὶ καὶ ραγδαῖαι αὗται ἀλλαγαί, προκαλοῦν τὴν γέννησιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἐνδὸς βαθέος αἰσθήματος ἐλλείψεως σταθερότητος, ἣτις τόσον εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐσωτερικὴν του ἀσφάλειαν. Βλέπει πόσον εὐκόλως ἀλλάσσει φίλους καὶ ἰδέας καὶ προτιμήσεις. Πόσον θὰ ἐπεθύμει νὰ εὕρῃ ἕνα σταθερὸν ὀδηγόν, διὰ νὰ στηριχθῆ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ἀσφαλείας, ἣ ὁποία τὸν κουράζει καὶ ἐνίοτε τὸν ὀδηγεῖ εἰς ἀπέλπιδας σκέψεις.

Ἴδου ἡ ἀνάγκη τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς, ὅστις διὰ τῆς κατανόησεως τῶν ἰδιαιτέρων ψυχικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐφήβου καὶ τῶν

«Ὅτι χεῖλη ἱερῆος φυλάξεται γνώσιν...»

(Μαλαχ. 2, 7)

ιδιαζόντων προβλημάτων του, διὰ τῆς ἀγάπης του, καὶ πρὸ παντὸς δι' αὐτῆς, θὰ προσφέρῃ ἀνιδιοτελῆ τὴν πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ νέου πολύτιμον βοήθειάν του. Ὁ ἔφηβος, ὡς πολύτιμον ἀληθῶς προσφορὰν, θὰ σπεύσῃ νὰ δεχθῆ τὴν βοήθειαν τοῦ τοιοῦτου Πνευματικοῦ ὁδηγοῦ καὶ πατρός.

2) Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν τῆς ἡθῆς καταστρώνονται τὰ σχέδια διὰ μίαν μελλοντικὴν ζωὴν. Οἱ νέοι τότε ἀρχίζουσι νὰ διατηροῦν ἀναμνηστικὰ ἡμερολόγια, προδίδοντα τὴν τάσιν των νὰ συνδέσουσι τὴν παρούσαν στιγμὴν τῆς ζωῆς των μετὰ τῶν παρελθουσῶν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ θέτουσι θεμέλια διὰ τὴν κατάστροφωσιν σχεδίων μελλοντικῆς συμπεριφορᾶς καὶ ζωῆς. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι ἀγνωστος εἰς τὸ παιδί, τὸ ὅποιον ἱκανοποιεῖται νὰ ζῆ τὸ παρόν. Μόνος ὁ ἔφηβος, ὡς ἐσημειώσαμεν, ὀνειροπολεῖ τὸ μέλλον. Ἀντιλαμβάνεται, ὅμως, ὅτι αἱ δυνάμεις του δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς, διὰ νὰ χωρήσῃ μόνος ἄνευ κινδύνων εἰς τὸ σχεδιάσμα τοῦτο τοῦ μέλλοντος.

Πολύτιμος, καὶ ἐν τούτῳ, θὰ τῷ φανῆ ἡ προσφορὰ τοῦ Πνευματικοῦ πατρός, πρὸς ὃν θὰ ἀφιερῶσιν τὴν καρδίαν του, ἀρκεῖ νὰ ἀντιληφθῆ, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον του εἶναι πραγματικὸν καὶ ἀληθῶς διαπεποτισμένον ὑπὸ γνησίας πατρικῆς ἀγάπης καὶ ἐνδιαφέροντος. Οἱ νέοι ἀκούονται συχνὰ νὰ παραπονοῦνται, ὅτι δὲν συναντοῦν κατανόησιν ἐκ μέρους τῶν μεγαλύτερων των. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἀντιλαμβάνονται, ὅτι οἱ μεγαλύτεροι εἶναι ξένοι πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν ψυχολογίαν τῆς ἡλικίας των. Ἄν ὁ Πνευματικὸς πατήρ προσφέρῃ τὴν τόσο ἐναγωνίως καὶ ἐπιμόνως ζητουμένην κατανόησιν, θὰ κερδίσῃ ἀσφαλῶς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν νέων μας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν διείσδυσιν εἰς τὴν κεκλεισμένην ἐφηβικὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ἀπαλλαγὴν τῆς διὰ τῆς Ἐξομολογήσεως.

3) Ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία εἶναι ἡ ἡλικία τοῦ ἰδεαλισμοῦ. Ὁ νέος ἐπιθυμεῖ νὰ ζῆ εἰς κοινωνίαν, ὅπου τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀλήθεια θὰ εἶναι ὁ γνώμων ὁ ρυθμίζων πάσας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς. Ἡ πραγματικότης ὅμως ἐμφανίζει ἐντελῶς ἄλλοίαν εἰκόνα. Ὁ ἀνήθικος ἀνταγωνισμὸς καὶ ἡ κατάπνιξις τοῦ ἀσθενέστερου εἶναι τὰ συνήθη φαινόμενα τῆς ζωῆς. Ἀπογοητευμένος ὁ νέος ἀπὸ τὴν

«... Καὶ γόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ...»

(Μαλαχ. 2, 7)

διάψουσιν τῶν περὶ ἰδεώδους κοινωνίας οὐνείρων του, δὲν εἶναι εὐ-
κολον νὰ προσγειωθῇ ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς ἰδεαλιστικῆς του φαντα-
σίας, χωρὶς θανάσιμον πολλὰκις ψυχικὸν τραυματισμόν. Ὁ ἴδιος
ὑποσυνειδήτως τὸ ἀντιλαμβάνεται καὶ θὰ ἐπεθύμει, ὅπως κάποιος
ἐμπειρότερος τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν προσαρμογὴν του αὐτῆν, ἀνευ
σοβαρῶν ζημιῶν.

Οὕτως εἶναι ἔτοιμος νὰ δεχθῇ εὐχαρίστως ἓνα σοφὸν Μέν-
τορα, ὡς εἶναι ὁ πεπειραμένος Πνευματικὸς πατήρ.

4) Ὁ ἔφηβος ἔχει σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ μανθάνῃ ὅλον ἐν
καὶ περισσότερα. Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν καταβροχθίζει ὀλό-
κληρα βιβλία οἰουδήποτε περιεχομένου. Νέαι ἰδέαι καὶ νέαι ἐκά-
στοτε ἀπορίαι γεννῶνται εἰς τὴν διάνοιάν του, ζητοῦσαι ἐπιτα-
κτικῶς ἀπάντησιν. Αἱ ἀπορίαι αὗται, ἰδίᾳ ἐπὶ θρησκευτικῶν θε-
μάτων, εἶναι ζωτικῆς σημασίας. Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτῆν ἔχει τὴν
τάσιν νὰ ζητῇ λύσιν εἰς τὰ μεγάλα θέματα περὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς ψυ-
χῆς καὶ τοῦ κόσμου, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε δὲν τὸν ἀπησχόλουν. Μορφώ-
ναι δηλ. διὰ πρώτην φοράν κοσμοθεωρίαν. Εἰς τὰς ἀναζητήσεις του
αὐτὰς δύναται νὰ εὔρη εἰς τὸ πρόσωπον παντὸς ἱερέως καὶ θεο-
λόγου ὁδηγόν, ἀλλ' ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι ἡ τάσις αὐτῆ πρὸς κοσμο-
θεωριακὴν ἔρευναν συνδέεται καὶ μετὰ ἀμαρτωλῶν ἀμφισθητή-
σεων, αἵτινες φέρουν ἐν ἑαυταῖς τὰ σπέρματα τῆς ἀπιστίας, ὁ
Πνευματικὸς πατήρ περισσότερον παντὸς ἄλλου ἔχει τὴν εὐχέ-
ρειαν, οὐ μόνον νὰ τείνῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν λύσιν τῶν γεν-
νωμένων ἀποριῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ διὰ τῆς Μυστηριακῆς
ἀφέσεως τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως, τὴν ἔστω ἐλαφρῶς καὶ
πρὸς στιγμὴν ἀπιστήσασαν ἐφηβικὴν ψυχὴν.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην βαθέως αἰσθάνεται ὁ νέος καὶ, ἔνεκα
τούτου, εὐχαρίστως δέχεται τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐξομολόγου παρεχο-
μένην βοήθειαν· ἀρκεῖ νὰ προσφέρεται χωρὶς νὰ ἐξαφανίζεται ἡ
πρὸς ἔρευναν ἔμφυτος τάσις τῆς νεανικῆς διανοίας.

Τὰ πλεονεκτῆματα ταῦτα, καταλλήλως χρησιμοποιούμενα,
παραμερίζουν τὰς διὰ τὴν ἐφηβικὴν Ἐξομολόγησιν δυσκολίας καὶ
καθιστοῦν εὐκολον τὴν πλησίαισιν, ἔρευναν καὶ ἀναγέννησιν τῆς
ψυχῆς τῶν νέων.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΧΑΛΟΦΤΗΣ

Ἰδοὺ σὴν τὸν λαόν μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν».
(Ζαχ. 8, 7)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΜΑΣ

“ ΤΗ ΥΠΕΡΜΑΧΩ ΣΤΡΑΤΗΓΩ . . . ,

«...Στώμεν ἀνδρείως καὶ Κύριος ὁ Θεὸς συνεργήσει ἡμᾶς, καὶ ὀλέσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν». Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἐτελείωσε τὴν προσφώνησίν του πρὸς τοὺς στρατιώτας του ὁ μέγας αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἡράκλειος, πρὶν ἀρχίσει τὸν κρίσιμον ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Περσῶν τὴν ἀνοιξιν τοῦ 623, ἀφ’ οὗ ἐπέισθη, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον συνεννοήσεως μὲ τοὺς βαρβάρους διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας τοῦ Κράτους του. «Ἄνδρες ἀδελφοί —εἶπε τότε ὁ Αὐτοκράτωρ— ἄς λάβωμεν κατὰ νοῦν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ ἄς ἀγωνισθῶμεν διὰ νὰ τιμωρήσωμεν τὴν ἐξύβρισιν τοῦ Θεοῦ. Ἄς σταθῶμεν γενναῖοι ἀπέναντι ἐχθρῶν, ποὺ ἔκαμαν πολλὰ κακὰ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Ἄς ὀπλισθῶμεν μὲ τὴν πίστιν, ποὺ φονεύει τοὺς φόβους. Εἴμεθα πλέον μέσα εἰς τὴν χώραν τῶν Περσῶν καὶ ἡ φυγὴ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνος. Ἄς τιμωρήσωμεν τὰς ἀτιμώσεις τῶν παρθένων· βλέποντες τὰ κομμένα μέλη τῶν στρατιωτῶν, ἄς αἰσθανθῶμεν βαθὺν πόνον εἰς τὰς καρδίας. Ὁ κίνδυνος δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς μισθόν, ἀλλὰ θὰ μᾶς προξενήσῃ τὴν αἰώνιον δόξαν. Ἄς σταθῶμεν μὲ ἀνδρείαν· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς θὰ συνεργασθῇ μαζί μας καὶ θὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐχθρούς». Καὶ οἱ στρατιῶται ἀπήντησαν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα: «Ὁξυναν οἱ λόγοι σου τὰ ξίφη ἡμῶν καὶ ἔμφυχα ταῦτα εἰργάσαντο». Καὶ ὤρμησαν εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα, μὲ τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁποῖου ἔθεσε τὸν ἀγῶνά των ὁ βασιλεὺς. Καὶ μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν ἠγωνίζοντο οἱ στρατιῶται τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἔστηναν ἐπάνω εἰς τὰ ἐχθρικά φρούρια τὰς ἱεράς σημαίας τοῦ σταυροῦ.

*

Ἄλλ’ εἰς μίαν στιγμὴν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγκατελείφθη ἀπὸ τοὺς συμμάχους του καὶ ὑπεχρεώθη μέσα εἰς τὸ ἐχθρικὸν ἔδαφος —πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὰς θάσεις του— ν’ ἀντιμετωπίσῃ πολὺ μεγαλειτέρας ἐχθρικός δυνάμεις ἀπὸ τὰς ἰδικὰς του. Καὶ πάλιν δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του. Ἐπίστευεν, ὅτι εἶχε τὸ δίκαιον μὲ τὸ μέρος του, εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἦτο βέβαιος διὰ τὴν ἀκλόνητον θρησκευτικὴν πίστιν τῶν στρατιωτῶν του· καὶ εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου τοὺς ἐκάλεσε καὶ τοὺς ὠμίλησε πάλιν

«Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν...»
(Ἦσ. 1, 16)

ἀπὸ τὸν θησαυρὸν τῆς πιστῆς του καρδίας: « Ἄδελφοί—τοὺς εἶπε τότε—νά μὴ ταράττεσθε ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν. Ἄς θυσιάσωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν μας. Ἄς κερδίσωμεν τοὺς στεφάνους τῶν μαρτύρων, διὰ νὰ μᾶς ἐπαινέσῃ ὁ μέλλων χρόνος». Καὶ ἐξηκολούθησε μὲ τὸν πιστὸν του στρατὸν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα καὶ ἐπέρασε νικητὴς εἰς τὴν Περσαρμενίαν. Καὶ ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε νικηφόρος μέσα εἰς τὸ ἐχθρικὸν ἔδαφος, μέχρις οὗ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆ 627 ὑπηγόρευσε εἰς τὸν βάρβαρον τοὺς ἄρους τῆς εἰρήνης καὶ θριαμβευτῆς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

*

Ἐξηκολούθει ἀκόμη ἡ κατὰ τῶν Περσῶν νικηφόρος ἐκστρατεία τοῦ Ἡρακλείου, ὅταν οἱ Ἄδαροι, συμμαχήσαντες μετὰ τῶν Περσῶν, κατήλθον ἐκ βορρᾶ καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Πρωτευούσαν τοῦ χριστιανικοῦ Κράτους, ἐν ᾧ μία περσικὴ στρατιά, τὸν Μάϊον τοῦ 626, εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸ περὶ τὴν Χαλκηδόνα στρατόπεδον καὶ ἤρχισε τὴν καταστροφὴν τῶν ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς προστασιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπιθεσις ἐκεῖνη σκοπὸν εἶχε ν' ἀπασχολήσῃ τὸν ἐντὸς τοῦ περσικοῦ ἐδάφους μαχόμενον Ἡράκλειον καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ ν' ἀφήσῃ τὴν Ἀσίαν καὶ νὰ τρέξῃ εἰς βοήθειαν τῆς Πρωτεύουσας. Ἄν αὐτὸ συνέβαινε—γράφει ὁ ἱστορικὸς Παπαρρηγόπουλος—ὄλος ὁ στρατὸς τῶν Περσῶν, ἀπηλλαγμένος πλέον τῆς ἐν Ἀσίᾳ ἐνοχλήσεως, θὰ ἐπέπιπεν ὁμοῦ μετὰ τῶν Ἀδάρων κατὰ τῆς Πρωτεύουσας καὶ ὁ Ἡράκλειος θὰ ἐκλείετο εἰς αὐτὴν «ὡς ἐν παγίδι». Ἀλλὰ δὲν ἐπτοήθη ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸ τοῦ κινδύνου, τὸν ὅποτον διέτρεξεν ἡ Πόλις, διότι εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ ἀντιπροσώπους του καὶ εἰς τὴν ἀπὸ τῆς θρησκείας ἐνίσχυσιν τοῦ λαοῦ του. Καὶ παρέμεινε αὐτὸς εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀπασχολῶν τὰς κυρίας δυνάμεις τῶν Περσῶν, ἔστειλε δὲ μόνον 12.000 θωρακοφόρους εἰς ἐπικουρίαν τῆς κινδυνευούσης Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ πράγματι, ἔγινεν ὅ,τι ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατὸν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Πρωτεύουσας διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως, «ὁ δὲ Πατριάρχης Σέργιος δὲν ἔπαυσε προτρέπων τὸ πλῆθος ν' ἀγωνισθῇ γενναίως, πειθόμενον εἰς τὴν ἀρωγὴν τῆς πολιούχου Παναγίας».

*

Ἀπὸ 30.000 πολεμιστὰς ἀπετελεῖτο ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τῶν Ἀδάρων, ἡ ὁποία ἔφθασε περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου τοῦ ἔτους ἐκεῖ-

«... Ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν». (Ἦσ. 1, 16)

νου ἔξω ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἄλλαι 80.000 ἔφθασαν εἰς τὰς 29 Ἰουλίου. Καὶ ὅμως, μὲ τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν θεῖαν βοήθειαν, οἱ πολιορκούμενοι χριστιανοὶ δὲν ἐδέχθησαν μὲ κανένα τρόπον νὰ παραδοθοῦν. Τὴν 31ην Ἰουλίου αἱ 110.000 τῶν Ἀβάρων, μαζί μὲ τὴν ἀναμένουσαν ἤδη περσικὴν στρατιάν, ὤρμησαν κατὰ τῆς Πόλεως. Ἀλλὰ οἱ χριστιανοὶ ἀπέκρουσαν τὴν ἔφοδον, κατέστρεψαν δώδεκα πύργους τῶν Ἀβάρων καὶ διέκοψαν τὴν ἐπικοινωνίαν των μὲ τοὺς Πέρσας, συλλαβόντες ἢ τρέψαντες εἰς φυγὴν τὰ μονόξυλα, τὰ ὅποια ἠθέλησαν νὰ χρησιμοποιήσουν οἱ Σλαῦοι σύμμαχοι τῶν Ἀβάρων.

Εἰς πρότασιν τῶν χριστιανῶν περὶ εἰρήνης, οἱ βάρβαροι ἠξίωσαν ἀπ' αὐτοὺς «νὰ λάβῃ ἕκαστος τῶν ἐν τῇ πόλει ἐν ἱμάτιον καὶ ἐν ὑποκάμισον» καὶ νὰ περάσουν ὅλοι εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀφίνοντες εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν Πόλιν καὶ τὰς περιουσίας των· «ἄλλως —εἶπε πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν χριστιανῶν ὁ Χαγάνος τῶν Ἀβάρων— δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῆτε, παρεκτὸς ἐὰν γίνετε ἰχθυεσ, ἵνα ἀπέλθετε διὰ θαλάσσης, ἢ πτερωτοί, ἵνα ἀνέλθετε εἰς τὸν οὐρανόν». Πρὸ τῆς τοιαύτης ἰταμῆς ἀπαντήσεως τῶν ἐπιδρομέων, αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν, μὲ τὴν δῆλωσιν τῶν Βυζαντινῶν: «Ἡμεῖς τὴν Πόλιν οὐδέποτε ἐώμεν...». Καὶ ἐπανεληφθησαν αἱ ἐχθροπραξίαι.

Οἱ Ἀβάροι ἐχρησιμοποίησαν ἕλας τὰς ἐν χρήσει τότε πολιορκητικὰς μηχανάς. Ὅλοι των αἱ ἔφοδοι ὅμως ἀπεκρούσθησαν ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἀλλὰ πιστοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Πόλεως. Οἱ Σλαῦοι ἐπεχείρησαν καὶ πάλιν μὲ μονόξυλα νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τοὺς πέραν τοῦ Βοσπόρου Πέρσας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ κατεστράφησαν ἀπὸ τὸν χριστιανικὸν στόλον, ὅσοι δὲ διεσώθησαν ἀπὸ τοὺς Σλαῦους, ἔφυγον ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν συμμάχων των, κατατρομαγμένοι ἀπὸ τὴν συμφοράν. Οἱ πολιορκούμενοι ἐπεχείρησαν ἡρωϊκὴν ἔξοδον, ἢ ὅποια ἔτρεψεν εἰς ἐπαίσχυντον φυγὴν τοὺς πολιορκητὰς μετὰ ζημιῶν βαρυτάτων. Ὁ Χαγάνος εἶχε γίνει ἔξω φρενῶν, ἐλύσσα διὰ τὰς ἐπανεληγμένας του ἀποτυχίας, ἀλλ' ἐξηναγκάσθη ὑπὸ τῶν πραγμάτων νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἀπραγματοποιήτου σχεδίου του. Ἐπίεσθη, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ Πόλις νὰ κυριευθῇ. Καὶ ἀφ' οὗ διέλυσε τὰς μηχανάς του, ἔκαυσε τοὺς κινητοὺς πύργους του καὶ ἀνέτρεψε τὰ ὀχυρώματα τοῦ στρατοπέδου του, καί, ἔτοιμος πλέον πρὸς ἀναχώρησιν, ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Πρωτευούσης. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά.

«Μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ρύσασθε ἀδικούμενον...»
(Ἡσ. 1, 17)

Πολύ φυσικά δὲν ἐδέχθη ὁ διοικητὴς καμμίαν συνθηκολόγησιν. Διεμήγυσε δὲ πρὸς τὸν ἐχθρόν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως ἐπιστρέφει νικητὴς μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ θὰ κυνηγήσῃ τὸν βάρβαρον μέχρι τῆς χώρας του, ὅπου δύναται νὰ ἔλθῃ, ἂν θέλῃ, εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ. Τότε πλέον ὁ Χαγάνος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Πόλιν.

*

Πολύ δικαίως ἢ σωτηρία τῆς Πόλεως ἀπεδόθη εἰς τὴν πολιοῦχον Παναγίαν. Ὁ εὐσεβὴς λαός, ἡγουμένου τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Ἀρχῶν, προσέτρεξεν εἰς τὸν ἱστορικὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν καὶ δι' ἑλονυκτίου πανηγυρικῆς προσευχῆς, ἣν ἐτέλεσεν «ἀκάθιστος», ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὴν Θεομήτορα εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν ἀπὸ βεβαιωτάτου κινδύνου. Ἐψάλη δὲ τότε διὰ πρώτην ἰσως φοράν ὀλόκληρος ὁ ἐξ εἰκοσι τεσσάρων «Οἴκων», κατ' ἀλφάβητον, εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν ἀφιερωμένος ὕμνος, ἔργον, κατὰ πάσαν πιθανότητα, τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ μελωδοῦ δσίου Ρωμανοῦ, «Ἄγγελος πρωτοστάτης...». Καὶ ἐποιήθη τότε, τὸ γνωστὸν Κοντάκιον «Τῆ Ὑπερμάχῳ...», τὸ ὁποῖον ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὄλου ὕμνου, διὰ νὰ διακωνίσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ πρὸς τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγόν του, τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Ἐκτοτε τὸ ποίημα ἐκεῖνο τοῦ Ρωμανοῦ ὠνομάσθη «Ἀκάθιστος ὕμνος» καὶ μαζί με τὸ ἀναποσπάστως πλέον συνδεθὲν με αὐτὸ Κοντάκιον, ἔγινε τὸ λαοφιλέστερον θρησκευτικὸν ἄσμα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, γνωστὸν εἰς ὄλους με τὸ λαϊκώτερον ὄνομα «Χαιρετισμοὶ τῆς Παναγίας».

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

— II —

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

Ἄνοσιων προσχήματα

«Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν...»
(Ἰωάν. 12, 6).

Ἡ εὐσεβὴς ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου χύνει πολύτιμον μύρον εἰς τοὺς πόδας τοῦ θεοῦ Λυτρωτοῦ καὶ ὁ δόλιος μαθητὴς σκανδαλίζεται, διότι δὲν ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν τὰ χρήματα τῆς ἀξίας τοῦ

«... Κρίνατε ὀφρανῶ καὶ δικαιοῦσατε χήραν».

(Ἠσ. 1, 17)

μύρου διὰ τοὺς πτωχοὺς. Ὅχι, διότι ἐνδιεφέρετο, πράγματι, διὰ τὴν ἐλεημοσύνην τῶν δυστυχῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὰ σφετερισθῆ, κατὰ τὴν συνήθειάν του. Προσποιεῖται, ὅτι δῆθεν ἐνδιαφέρεται καὶ πονεῖ διὰ τοὺς πτωχοὺς, ἐν ᾧ δὲν σκέπτεται παρὰ μόνον τὴν ἀτιμίαν τῆς ἰδιοποιήσεως ἐκείνων, ποὺ θὰ ἐδίδοντο δι' αὐτούς!... Πόσα προσχήματα—ἀλήθεια!—δὲν εὐρίσκουν πάντοτε ὄλων τῶν ἐποχῶν οἱ ἄνθρωποι, διὰ νὰ σκεπάσουν τὴν μαυρίαν τῆς ψυχῆς των καὶ νὰ κλέψουν τὴν καλὴν ὑπόληψιν τοῦ κόσμου, εἰς βάρος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας!

α'.

Εἰς «ἄγγελον φωτός» μετασχηματίζεται συνήθως ὁ Σατανᾶς (Β' Κορινθ. 11, 14) ἀπὸ τότε, ποὺ ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς Πρωτοπλάστους μετὰ τὴν μορφήν τοῦ ἡσυχωτέρου ἀπὸ τὰ ζῶα τοῦ Παραδείσου, διὰ νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ μετὰ τὴν μεγαλειτέραν γλυκύτητα καὶ μετὰ τὸ θερμότερον ἐνδιαφέρον, διὰ τὰ ἀγαθὰ, ποὺ δῆθεν θὰ ἐκέρδιζαν, ἂν παρήκουαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ (Γένεσ. 3, 1-5).

Ἐὰν ὁ Σατανᾶς ἐνεφανίζετο εἰς τὸν κόσμον μετὰ τὴν φυσικὴν ἀσχημίαν του, θὰ προεκάλει τὴν φρίκην καὶ τὸν ἀποτροπιασμόν. Καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἐτόλμα ν' ἀκούσῃ τὰς εἰσηγήσεις του, ἐὰν τὰς παρουσίαζε μετὰ τὴν πραγματικὴν των μορφήν. Δυστυχῶς ὅμως, καὶ ἐκεῖνος γνωρίζει νὰ «μετασχηματίζεται» καὶ ὅ,τι εἰσηγείται ἡμπορεῖ πάντοτε νὰ τὸ κάμνῃ νὰ φαίνεται ὡσὰν κάτι ποὺ εἶναι «ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν» (Αὐτόθι 3, 6). Μετὰ αὐτὴν δὲ τὴν ἀπατηλὴν μέθοδον κατορθώνει ν' ἀποπλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας τίποτε ἄλλο δὲν κάμνουν, παρὰ νὰ μιμοῦνται τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς των, ὁ ὁποῖος «ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ...οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. 8, 44). Κάτω ἀπὸ τὴν ὠραιότεραν ἐμφάνισιν κρύπτουν τὰς ἀσχημοτέρας προθέσεις, ὅπως ὁ δολοφόνος τὸ ἐγχειρίδιον μέσα εἰς μίαν ὠραίαν ἀνθοδέσμην!

Τοιοῦτοι κατ' ἐξοχὴν ἀπατεῶνες... «εὐσεβεῖς» ἦσαν οἱ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τοὺς ὁποίους, δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἀπηύθυνεν ἐκεῖνα τὰ καυστικώτατα «Ὀυαί» (Ματθ. 23, 1-39. Λουκ. 11, 39-52). Μετὰ τοὺς Φαρισαίους δὲ ἦσαν, ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ἀπολύτως σύμφωνοι, ἂν καὶ διεφώνουν εἰς ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, ποὺ κατεῖχον τότε καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην.

Ποῖος δὲν αἰσθάνεται φρίκην ἐμπρὸς εἰς τὴν ὑπουλόγητα τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα, τοῦ πρωτεργάτου καὶ σκηνοθέτου τῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; (Ματθ. 26, 59-68).

Καὶ ὅταν ὁ Χριστὸς ὁ ἴδιος ἔγινε θῦμα αὐτῶν τῶν ὠραίων καὶ εὐλαβῶν προσχημάτων, πῶς νὰ μὴ σταθῶμεν, χριστιανοὶ ἡμεῖς, μετὰ ἀποτροπιασμόν ἐνώπιον ἐκείνων, ποὺ καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἀκόμη συνεχίζουν τὴν κατάπτυστον παράδοσιν τοῦ Καϊάφα καὶ τοῦ θλιβεροῦ ὄργάνου του, τοῦ Ἰουδα;

«Καὶ δεῦτε διειλεγθῶμεν, λέγει Κύριος...»

(Ἠσ. 1, 18)

β'.

Πόσοι δὲν ἀκούονται καὶ σήμερον ὠραῖοι λόγοι διὰ τοὺς πεινῶντας καὶ διὰ τοὺς πᾶσχοντας! Καὶ πόσοι δὲν σχίζουν καὶ σήμερον τὰ ροῦχά των διὰ τὴν ...ἀλήθειαν, ποὺ τὴν θέλουν ἰδικόν των, μονοπῶλιον!...

«Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσθε αὐτοὺς» (Ματθ. 7,15), εἶπε περὶ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ὁ Κύριος. Καὶ οἱ «καρποὶ» τῶν ἔργων των κάθε ἄλλο παρά φίλους τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης τοὺς ἀποδεικνύουν...

Μὲ τὴν μορφήν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐνεφανίσθησαν πάντοτε, καὶ ἐμφανίζονται καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅλοι οἱ ποικιλῶνυμοι ἔχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του. Τῆς ἐλευθερίας δῆθεν ὑπέρμαχοι εἶναι καὶ ὅλοι οἱ σπορεῖς τῆς οἰκογενειακῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως!

Ἴδου αἱ μεγάλαὶ μᾶστιγες, ἀπὸ τὰς ὁποίας ταλαιπωρεῖται ἡ ἐποχὴ μας καὶ καταδιώκεται, ἰδιαίτερος, ἡ νεαρὰ ἡλικία τῆς σήμερον... Παγίδες συγχρόνως, εἰς τὰς ὁποίας ἐμπίπτουν ἀνίδεοι καὶ ἄπλαστοὶ ψυχαί...

Ἀρχίζουν οἱ ἄνῳσιοι τὴν προπαγανδιστικὴν τῶν ἐνεργειᾶν μὲ ὅ,τι φαίνεται πολὺ λογικὸν καὶ δίκαιον... Ποῖος, ἂν δὲν ἐγνώριζε τὴν ἰδιαίτεράν διαγωγὴν τοῦ Ἰούδα, θὰ ἤμποροῦσε νὰ φαντασθῆ, ὅτι εἰς τὴν διαμαρτυρίαν του διὰ τὴν «ἀπώλειαν τοῦ μύρου» δὲν τὸν ἔσπρωξεν ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἡ πρακτικότης τοῦ πνεύματός του; Καὶ ὅμως ὁ σημερινὸς εὐαγγελιστὴς μας, ἕνας ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τὸν ἤκουσαν, τὸν ἐγνώριζε καλὰ καὶ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Ἰούδας διαμαρτυρήθη «οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν»!

Περὶ αὐτῶν τῶν ἀπατεῶνων εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι «ἔρχονται ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες» (Ματθ. 7,15) καὶ ὅτι «περιάγουσι τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον... ὑἷον γεέννης διπλότερον αὐτῶν» (Αὐτόθ. 23,15).

Εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτισθῶμεν ὅλοι, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο, περὶ τῶν ἀθανάτων ἀληθειῶν τῆς πίστεώς μας καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν, ὅσον ἤμποροῦμεν βαθύτερα, τοὺς ἀνεκτιμήτους θησαυροὺς τῆς Ἐκκλησίας μας. Χρειάζεται δέ, πρὸ παντός, ἀνάλογος καὶ ἔγκαιρος κατήχησις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας, ἡ ὁποία, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φέρεται ἀνερμάτιστος, ἔτοιμος λεία τῶν ὀρνέων τῶν διαφόρων προπαγανδῶν. «Φῶς, περισσότερο φῶς» χρειάζεται ἐναντίον τοῦ σκότους τῆς πλάνης, τὸ «φῶς», ποῦ ποτέ της δὲν ἐφοβήθη ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ ὁποία, ἀπ' ἐναντίας, πάντοτε τὸ ἐχρησιμοποίησε διὰ τὸ καλὸν τῶν λαῶν τῆς γῆς.

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος - Κατηχητής

«...Καὶ ἐάν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ...»
(Ἦσ. 1, 18)

ΕΥΣΕΒΗ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

“ΚΑΙΝΗ ΚΤΙΣΙΣ,”

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς διέσωσεν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας ἀπὸ τὸ πρῶτον κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου διεκήρυξε τὸ πρόγραμμα, τρόπον τινά, τῆς ἐπιγεῖου ἀποστολῆς Του, μὲ τὰ ἴδια λόγια, μὲ τὰ ὅποια τὸ εἶχε προαναγγεῖλει ὁ Προφῆτης Ἡσαΐας πρὸ 700 περίπου ἐτῶν. «Πνεῦμα Κυρίου—εἶπεν—ἐπ’ ἐμέ, ὃ ἐνεκεν ἔχρισέ με... κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτὸν» (Λουκ. δ’ 16—30, Πρβλ. Ἡσ. ξα’ 1, 2). Διότι ἦλθε, πράγματι, ὁ Κύριος εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἐγκαινιάσῃ νέαν περίοδον ζωῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν «βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» καὶ νὰ δημιουργήσῃ μίαν ὀλωσδιόλου νέαν κατάστασιν πραγμάτων, μίαν τελείωσ «καινὴν κτίσιν», κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον (Γαλάτ. στ’ 15).

1. Ἡ ἀρχὴ

Ἡ «καινὴ κτίσις» αὕτη ἀποτελεῖται τώρα ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν εἰς Αὐτόν, διὰ τοὺς ὁποίους «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β’ Κορινθ. ε’ 17). Νέα ἀντίληψις περὶ τοῦ Θεοῦ, νέα ἀντίληψις περὶ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, νέα ἀντίληψις περὶ τῆς ζωῆς, νέα ἀντίληψις περὶ τοῦ καθήκοντος, νέα ἀντίληψις περὶ τοῦ θανάτου, νέα συνθήκαι εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν Θεόν, νέοι νόμοι εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τῶν. «Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν—ἔγραφεν ὁ Ἀπ. Παῦλος— εἰς τὸν θάνατον Αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν»· ἐθάψαμεν μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Βαπτίσματος τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν βδελυκτὸν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀνέστημεν νέοι ἄνθρωποι, ὅπως ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ πολιτευθῶμεν πλέον «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. στ’ 44). Ὁφείλομεν, ἐὰν πράγματι ἀνέστημεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, «τὰ ἄνω» νὰ φρονῶμεν, «τὰ ἄνω» νὰ ζητῶμεν (Κολοσ. γ’ 1—2), νὰ αἰσθανώμεθα δὲ, ὅτι τίποτε ἀπὸ τὸν «παλαιὸν ἄνθρωπον», ποὺ ἐθάψαμεν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ψυχὴν μας, τίποτε ἄλλο δὲν ζῆ μέσα μας, παρὰ ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εἰς τὸ θέλημα τοῦ Ὁποίου ἔχομεν ὑποτάξει τὸ ἰδικόν μας τὸ θέλημα, ὥστε νὰ δυνάμεθα μὲ παρρησίαν νὰ εἴπωμεν: «Χριστῷ συνεσταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δ’ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλάτ. β’ 20). Τότε πράγματι ἔχομεν τὴν μαρτυρίαν, ὅτι «ἐγεννήθημεν ἄνωθεν» καὶ τότε δυνάμεθα, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, νὰ ἴδωμεν «τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς αὐτὴν (Ἰωάν. γ’ 3-5).

2. Ἡ συντήρησις

Ἐπερφυσικὴ, τῷ ὄντι, ἡ νέα μας αὕτη γέννησις, «οὐκ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ’ ἐκ Θεοῦ», κατὰ

«...Ἐὰν δὲ ὣσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ».

(Ἡσ. 1, 18)

τὸν θεολόγον Εὐαγγελιστὴν (Ἰωάν. α' 13). Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συντήρησίν μας εἰς τὴν νέαν ζωὴν, ποῦ ἀρχίζει μὲ τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτὴν γέννησιν, ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ ἰδρυτὴς τῆς «καινῆς κτίσεως», τῆς ὁποίας μᾶς κατέστησε μέλη, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ μετόχους καὶ τῆς δόξης τῆς ἰδικῆς Του, τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ζητεῖ νὰ τρεφώμεθα ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον, διότι κανεὶς ἄλλος δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς θρέψῃ εἰς τρόπον, ποῦ νὰ μᾶς συγκρατήσῃ εἰς τὴν νέαν αὐτὴν ζωὴν. Θέλει ν' ἀντλῶμεν ἀπ' αὐτὸν τὴν συντήρησίν μας, ὅπως «τὸ κλῆμα» ἀντλεῖ τὴν τροφήν του ἀπὸ «τὴν ἀμπελον» (Ἰωάν. ιε' 2-6). Διὰ νὰ κάμῃ δὲ ἀκόμη περισσότερον αἰσθητὴν αὐτὴν μας τὴν συντήρησιν, τὴν παρουσίασεν ὡς «βρῶσιν» τοῦ σώματός Του καὶ ὡς «πόσιν» τοῦ αἱματός Του, καὶ εἶπε τὸ ἀκατάληπτον ἐκεῖνο διὰ τοὺς ἀπίστους «ἡ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρῶσις καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις» (Ἰωάν. στ' 55). Συνέστησε δὲ τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, εἰς τὸ ὁποῖον, πράγματι, μᾶς δίδει τὸ ἴδιον τὸ Σῶμά Του καὶ τὸ ἴδιον τὸ Αἷμά Του καὶ μ' αὐτὰ ἐνώνεται μαζί μας καὶ μᾶς τρέφει ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ἐαυτὸν Του μὲ τρόπον θεῖον καὶ ὑπερφυσικόν. Μᾶς παρέχει οὕτω τὴν ἐγγύησιν, ὅτι δυνάμεθα νὰ νικήσωμεν τὴν ἁμαρτίαν, ὅπως τὴν ἐνίκησεν Ἐκεῖνος (Ρωμ. η' 1-4), καὶ ὅτι θὰ ζήσωμεν μαζί Του εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, συγκληρονόμοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοί Του πραγματικοί, μέτοχοι τῶν ἐξουσιῶν, τὰς ὁποίας Ἐκεῖνος ἔλαβε, πρὸς χάριν μας, καὶ ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸν Πατέρα.

3. Τὸ Πολίτευμα

Ἀλλ' ὅταν ἐνώνεται τοιοῦτοτρόπως ὁ Χριστός μαζί μας, ἔχει τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ δειχθῶμεν ἄξιοι τῆς τοιαύτης ἐνώσεως καὶ νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν δύναμιν, ποῦ μᾶς δίδει, τὴν «ἐξουσιαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι», τὴν ἰκανότητα ν' ἀκολουθήσωμεν τὰ «ἴχνη» Του καὶ νὰ πραγματοποιήσωμεν εἰς τὴν ζωὴν μας τὴν «καινὴν ἐντολήν» ἐκείνην, ποῦ ἀποτελεῖ τὸν μοναδικόν καὶ τὸν αἰώνιον νόμον τῆς «καινῆς κτίσεως», τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς νὰ δεῖξωμεν, μὲ τὴν «ἀ γ ἄ π η ν» μας πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας, τὴν πίστιν μας εἰς τὸν Θεόν· καὶ ἔχει αὐτὴν τὴν ἀπαίτησιν, διότι γνωρίζει, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐξομοιοῦμεθα, μὲ τὴν δύναμίν Του, πρὸς τὸν Θεόν καὶ πραγματοποιοῦμεν τὸν σκοπὸν τῆς Δημιουργίας· «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰωάν. δ' 7). Τηροῦντες πιστῶς τὴν «καινὴν ἐντολήν» τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἐπεσφράγισε μὲ τὸ αἷμά Του ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Γολγοθᾶ, λησμονοῦμεν τελείως τὰς μεθόδους, μὲ τὰς ὁποίας κυβερνᾶται συνήθως ὁ κόσμος τῆς ἁμαρτίας. «Βαστάζομεν ἀλλήλων τὰ βάρη», συμπάσχομεν ὅλοι, ὅταν πάσχη ὁ εἷς, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦμεν ἐν σῶμα, δὲν ἠσυχάζομεν ἂν δὲν ἐξαλειψώμεν ἐκ τοῦ μέσου τὴν αἰτίαν τοῦ ἵνου καὶ τῆς θλίψεως τῶν ἀδελφῶν μας, καὶ συναγωνιζόμεθα ὁ εἰς μὲ τὸν ἄλλον ποῖος πρῶτος θὰ ἐξυπηρετήσῃ, ποῖος πρῶτος θὰ ὑποχωρήσῃ,

«Ἡγάπησα ὑμᾶς, λέγει Κύριος».

(Μαλαχ. 1, 2)

ποιός πρώτος θά θυσιασθῆ, ἂν τὸ ἀπαιτήση ἡ ἀνάγκη. Οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν «κατακυριεύουσιν αὐτῶν»—εἶπεν ὁ Χριστὸς—οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος» (Μάρκ. 10, 42-44) καὶ ὁ Ἅπ. Παῦλος παρήγγελλεν εἰς τοὺς χριστιανούς του νὰ συμπεριφέρονται μεταξύ των «τῆ τιμῆ ἀλλήλους προηγούμενοι» (Ρωμ. ιβ' 10).

4. Τὸ τέλος

Ἐκεῖ ὅπου ἡ «καινὴ ἐντολὴ» αὐτὴ τηρεῖται ἐπακριβῶς, ἐκεῖ καὶ ἀνθεὶ πραγματικὰ ἀξιοζήλευτος ζωὴ, ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ ἰδανικὴ κοινωνία, εἰς τὴν ὁποίαν χωρὶς κανένα ἐξαναγκασμὸν ἐξωτερικὸν ὁ καθεὶς ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του, ὁ καθεὶς γνωρίζει τὴν διακονίαν του καὶ ὅλα γίνονται διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Τῆς ἰδανικῆς αὐτῆς κοινωνίας μίαν μορφήν μᾶς περιέγραψαν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅπως ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανούς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, «τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά... οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς» (Πράξ. δ' 32, 34). Αὐτὴ εἶναι ἡ «καινὴ κτίσις», αὐτὴ εἶναι ἡ «βασιλεία τῶν οὐρανῶν» ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν καθημερινῶς ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τῆς ὁποίας ἡ τελεία πραγματοποιήσις θά συντελεσθῆ κατὰ τὴν ἐνδοξον ἐκείνην καὶ ἀτελείωτον ἡμέραν, ὅτε ἄφθαρτοι ὅπως πρὶν καὶ ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὰ κακά, τὰ ὁποῖα περιβάλλουν τὴν σημερινὴν μας φύσιν, θά ζῶμεν ἐπὶ «γῆς καινῆς» καὶ κάτω ἀπὸ «οὐρανὸν καινὸν» εἰς τὴν πόλιν τὴν ἀληθινὴν «τὴν τὰς θεμελίους ἔχουσαν» ὅπου «ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου» καὶ «οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς» οἱ ἔχοντες «ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν» τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ· «νῦν οὐκ ἔσται ἐκεῖ, καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτιεῖ αὐτοὺς καὶ βασιλεύουσιν εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων» (Ἀποκάλ. κα'. 1—κβ' 5).

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΜΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ἦταν μιὰ μεγάλη καὶ ἡρωϊκὴ μορφή τοῦ τετάρτου αἰῶνος, τῆς χρυσοῦς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐποχῆς.

Γρηγόριος ἦταν τ' ὄνομά του καὶ ἡ ζωὴ του συμφωνοῦσε καταπληκτικὰ μ' αὐτό.

Θεολόγο τὸν ὠνόμασαν οἱ χριστιανικὲς γενεές, γιὰ τὴν υπεστήριξε μὲ ἀφθαστὴ πειστικότητα καὶ δύναμι τὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ, ἀγωνιζόμενος ἐναντίον τῶν ἀρειανῶν αἰρετικῶν.

Μεταξὺ τῶν ἁγίων, καὶ μάλιστα τῶν τριῶν «μεγίστων φωστήρων τῆς τρισηύλου Θεότητος», τὸν κατέταξε ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία, βραβεύουσα τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀνυπέρβλητο ἠθικὸ του μεγαλεῖο.

«Γίνεσθέ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει Κύριος ὁ Θεός».
(Ἦσ. 43, 10)

Δὲν τοῦ ἔλειψαν οὔτε ἡ πολυποίκιλη μὀρφωσι, οὔτε τὰ ἐξαι-
ρετικά χαρίσματα, οὔτε οἱ δόξεις καὶ τιμές, οὔτε τὰ ἀξιώματα.
Ἡ μεγάλη του ὄμως καὶ αἰωνία ἀκτινοβολία ὀφείλεται
πρὸ πάντων στὶς ἡρωϊκὰς πνευματικὰς μάχες ποῦ ἔδωσε, γιὰ
τὴν ὑποστήριξι τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας· στὴν πλοῦσια καὶ
ἀνυπέρβλητη σὲ ἠθικὰς ἐξάρσεις ρητορικὴ καὶ ποιητικὴ του πα-
ραγωγὴ καὶ στὸ ἀναντίρρητο ἠθικὸ του μεγαλεῖο.

*

Βρισκόμαστε στὸ ἔτος 379. Τὴν Κωνσταντινούπολι τὴν ἔχει
καταπλημμυρίσει τὸ ἀρειανὸ ρεῦμα. Οἱ ὀρθόδοξοι ἀπέμειναν
ἐλάχιστοι καὶ περιορίσθηκαν σ' ἓνα μικρὸ ναό, τὸν ὀποῖο χρησι-
μοποιοῦσαν γιὰ τὶς λατρευτικὰς τοὺς ἀνάγκες· τὸ ναὸ τῆς Ἁγίας
Ἀναστασίας.

Στὴν δύσκολη καὶ κρίσιμη αὐτὴ κατάστασι εὐρισκόμενοι,
προσκαλοῦν μὲ ἀγωνία καὶ θέρημη πολὺ μεγάλη τὸν Γρηγόριον,
γιὰ ν' ἀντιμετώπιση ἀποτελεσματικὰ τοὺς αἰρετικούς.

Ὁ Γρηγόριος ἀναποκρινόμενος στὴν πρόσκλησιν αὐτὴ ἦλθε
στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἀνέπτυξε ἔκτακτη δραστηριότητα
καὶ ἐνήργησε μὲ ἀξιοθαύμαστη φρόνησι, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο
ἐπέτυχε νὰ κερδίσῃ καὶ πάλι στὴν Ὀρθοδοξία ὀλόκληρη τὴν
Πρωτεύουσα.

Ἀγωνίσθηκε ἡρωϊκὰ, ἐπάλασε καρτερικά, ἐμόχθησε σκληρὰ,
ἴδρωσε ὑπερβολικά, ἀντιμετώπισε κινδύνους καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς
του, μὰ στὸ τέλος ἐνίκησε.

Αἰώνιοι θὰ μένουν οἱ περίφημοι πέντε θεολογικοὶ του λόγοι,
οἱ ὀποῖοι ἔπαιξαν τὸν ἀποφασιστικώτερον ρόλον στὴ νίκη του αὐτῆ
καὶ τοῦ ἐχάρισαν τὴν προσωυμία «Θεολόγος».

Ὁμως ὁ Γρηγόριος δὲν ἤξερε μόνον νὰ μάχεται ἡρωϊκὰ
πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ἤξερε ἀκόμη πιὸ πολὺ νὰ προβαίη καὶ
σὲ ἀτομικὰς θυσίας, προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ ἐνότητα καὶ
εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἀγῶνες του γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν ἀνέ-
βασαν στὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς Πρωτεύουσας τοῦ Κράτους
καὶ ὁ βαθὺς πόθος τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας τὸν κατέβασε
ἀπ' αὐτόν.

Ἐγνώριζε, ἀλήθεια, νὰ ὑποχωρῆ ὁ Γρηγόριος! «Κρεῖσσον
ἠτιᾶσθαι καλῶς ἢ νικᾶν ἐπισφαλῶς καὶ ἀθέσμως» ἐβροντοφώ-
νησε στὸν περίφημον «Ἀπολογητικὸν» του λόγο. Μόνον σ' ἓνα πρᾶγμα
δὲν ὑπεχώρησε ποτέ· στὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν καὶ
τῆς ἀμαρτίας.

Ὁ Γρηγόριος ὄμως δὲν ὑπῆρξε μόνον σοφὸς θεολόγος καὶ
ἀκατανίκητος ἀγωνιστὴς τῆς Ὀρθοδοξίας· διεκρίθη ἀκόμη καὶ
ὡς ἀπαράμιλλος ρήτορας καὶ ἐμπνευσμένος ποιητῆς.

Οἱ διασωθέντες λόγοι του μαρτυροῦν πόσον μεγαλοφυῆς
ἦταν στὸν νοῦ καὶ πόσον βαθὺς στὴν κρίσι. Ἀνυπέρβλητη ἦταν
ἡ πειστικότητά του καὶ κλασσικὴ ἡ ἀξία τῶν ἠθικῶν του σκέψεων.
Περίφημος εἶναι ὁ ποιμαντορικὸς του λόγος· «Ἀπολογητικὸς

«Τῶ νικῶντι δῶσω αὐτῶ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν
τῶ Παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ».
(Ἐποκάλ. 2,7)

τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς... ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα», ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀληθινὸν ὕμνον πρὸς τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν πρώτην ποιμαντικὴν. Κλασσικὲς εἶναι οἱ σκέψεις, ποῦ διατυπώνονται γύρω ἀπ' τὸ ἱερατικὸ ἀξίωμα.

Μέγιστο καὶ βαρύτερο εἶναι τὸ ἀξίωμα τοῦ κληρικοῦ «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστῆμη ἐπιστημῶν, ἀνθρωπὸν ἄγειν, τὸ πολυτροπώτατον τῶν ζώων καὶ ποικιλώτατον».

Βαθύτατη ὁδὸν δοκιμάζει ὁ ἱερός πατήρ, ὅταν ἀναλογίζεται, ὅτι ἀνθρώποι ἀνάξιοι μὲ ἐλαφρὴ τὴν καρδίαν καὶ βαρυμένη τὴ συνείδησι, «ἀνίπτοις χερσὶ καὶ ἀμυήτοις ψυχαῖς», προσέρχονται πρὸς τὴν ἱερωσύνην.

Ἀνυπολόγιστην ἀξία καὶ σημασία δίδει στὴν ἠθικὴ καθαρότητα τῶν κληρικῶν «Καθαρθῆναι δὴ πρῶτον, εἶτα καθᾶραι, σοφισθῆναι, καὶ οὕτω σοφίσαι· γενέσθαι φῶς καὶ φωτῖσαι· ἐγγίσει Θεῷ, καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους· ἀγιασθῆναι καὶ ἀγιάσαι· χειραγωγήσαι μετὰ χειρῶν, συμβουλευσαί μετὰ συνέσεως». Ἰδοὺ τὰ προσόντα τοῦ κληρικοῦ κατὰ τὸν ἱερὸν Πατέρα.

Εἰς μίαν του δὲ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Δοαρῶν τῆς Καππαδοκίας Εὐλάλιον, συνοψίζει ἐπιγραμματικὰ, σὲ ἐλάχιστες λέξεις, τὰ καθήκοντα τοῦ κληρικοῦ «τὸ ἀπωλολὸς ἐκζητεῖ, τὸ ἀσθενὲς ἐνίσχυε, τὸ ἰσχυρὸν φύλασσε».

Βεβαίως εἰς τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ ποιμένος θὰ παρουσιασθοῦν ἄμετρες δυσκολίες καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα ἐμπόδια. Ἡ καλύτερη δὲ ἀντιμετώπισις τῶν εἶναι ἡ περιφρόνησις· «ἕα ληρεῖν τοὺς πολεμοῦντας καὶ περιχάσκειν, ὡς κύνας ὑλακτοῦντας διηνεκῶς».

Ρήτορας ἀπαραμίλλος, μὰ καὶ ποιητὴς ἐμπνευσμένος, ἦταν ὁ Γρηγόριος· «Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς Θεολογίας» του ἔψαλλε σὲ πλείστους στίχους, γεμάτους ἀπὸ θείαν ἔξαρσι τὰ μυστήρια τῆς πίστεώς μας.

Γλυκεῖα καὶ ὠραία εἶναι ἡ ποίησις του, καὶ γι' αὐτὸ πολὺ προσφυῶς ὑμνεῖται ὡς «πολύφωνο ὄργανο, κιθάρα ξμμουσος, λιγυρὰ κινύρα καὶ ἡδύνοος».

Δὲν εἶναι μόνον ὁ Θεολόγος, ποῦ ξέρει νὰ ὑψώνεται μέχρι τὸ θρόνον τοῦ Θεοῦ, μὰ εἶναι συγχρόνως καὶ ὁ μέγας ψυχολογικὸς ἀνατόμος, ποῦ ἐγνώρισε τὸν ἀνθρώπο μὲ τὰ προβλήματα του, τοὺς πόθους του, τὶς ἀγωνίες του, τὶς πτώσεις του, τὸν πόνο του, τὴν ἀρετὴν του. Γνωρίζει πολὺ καλά νὰ ἀναλύη τὰ συναισθήματα τῶν εὐσεβῶν καρδιῶν καὶ νὰ διδῆ τις πιὸ κατάλληλες καὶ ταιριαστὲς νοουθεσίες.

Ἡ ποίησις του, προσγειωμένη, γεμάτη νόημα καὶ σκοπὸν, πλημμυρισμένη ἀπὸ οὐσία, καταστάλαγμα τῆς ἴδιας του τῆς πείρας, βρῖσκει βαθύτατην ἀπήχησι σὲ κάθε εὐσεβῆ καρδίαν.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖο περισσότερο ἀπ' ὅλα χαρακτηρίζει τὸ Γρηγόριο καὶ τὸν κάνει νὰ ζῆ ἀνάμεσά μας πάντα αἰώνιος καὶ νέος, εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ ζωντανὴ καὶ πραγματικὴ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν ἐπιταγῶν.

Ὁ Γρηγόριος εἶναι ὁ ἑσωτερικὰ καλλιεργημένος ἀνθρώ-

«Καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων Αὐτοῦ».
(Ἀποκάλ. 3,5)

πος, ὁ θεωρητικὸς νοῦς, ποῦ ξεπετιέται ἐπάνω ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα καὶ γήινα καὶ βυθίζεται στὰ ἀπύθμενα πνευματικὰ πελάγη.

Εἶναι ὁ χριστιανὸς φιλόσοφος, ὁ ἥρεμος δραματιστής, ὁ ἀληθινὸς στοχαστής, ὁ πραγματικὸς ἡσυχαστής, ποῦ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἐνεργητικὸ μυστικισμό.

Δὲν εἶναι ἕνας τυχαῖος καὶ ἀπλὸς θεωρητικὸς διδάσκαλος· ζῆ μέσα του ἐντονώτατα τὸν Θεόν.

Ἡ πίστις του δὲν εἶναι θεωρητικὴ, δὲν περιορίζεται μόνο στὰ λόγια, δὲν εἶναι πίστις νεκρά, ἀλλὰ ζωντανὴ καὶ ἐνεργητικὴ.

Σύνθημά του παντοτεινὸ εἶναι τὸ «πράξεις θεωρίας ἐπίβασις».

Ἡ ζωὴ του ἐκάηκε σὰν λαμπάδα, γιὰ τὴν δόξα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν ἠθικὸ προσανατολισμὸ ἐκείνων, ποῦ ἔχασαν τὸ δρόμο τὸ σωστό.

Ἡ Ολόκληρη ἡ ὑπαρξίς του ἦταν διαποτισμένη ἀπὸ τὸ βίωμα τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ ἠθικῆς.

*

Αὐτὸς ὑπῆρξε σὲ σύντομες καὶ ἀδρές γραμμὲς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Ὁ ἥρωϊκὸς ἀγωνιστής καὶ ἀκατάβλητος μαχητής τῆς Ὁρθοδοξίας. Ρήτορας ἀπαραμίλλος καὶ μεγαλόπνοος ποιητής. Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας ἄριστος. Ἐνσαρκωτῆς τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν παραγγελμάτων· «οἶος τὸν λόγον τοιοῦσδε καὶ τὸν τρόπον».

Ἡ ἀκτινοβολοῦσα προσωπικότης του ἐκπέμπει αἰώνεις ἠθικὰς ἀνταύγειες. Τὰ σοφὰ συγγράματά του θερμαίνουν καὶ ἀναζωπυροῦν τὶς εὐσεβεῖς καρδιές, ποῦ ἐντροφοῦν μέσα σ' αὐτά.

ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ Ι. ΠΑΛΗΟΓΙΑΝΝΗΣ φ. Θ.

—||—

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΦΟΙΣΒΟΣ, ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 125)

Ὁ πρωτοπαπᾶς βεβαίως θὰ ἐχάρη μετὰ τὴν πολύνεκρον καὶ ἱστορικὴν μάχην διὰ τὴν σωτηρίαν του, θὰ ἐλυπήθη ὅμως σφόδρα καὶ θὰ ἔκλαυσε πολὺ, διὰ τὸν θάνατον τοῦ «Παπα-Γρηγόρη», τοῦ «γενναίου»—κατὰ τὸν Ἰμβραήμ—μαχητοῦ. Πολλὰ ἐγνώριζε καὶ πολλὰ θὰ διηγεῖτο εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὁ Παπαθανάσιος διὰ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφόν, τὸν συμπρεσβύτερον ἀλλὰ καὶ συναγωνιστὴν Φλέσσαν. Πιθανῶς νὰ ἀνέφερε καὶ κάποιον διορισμὸν του ὡς «πεντηκοντάρχου» ὑπὸ τοῦ Παπαφλέσσα, μὲ τὸν τοῦ

«Ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω...»

(Ἀποκάλ. 3, 20)

«ταξιάρχου» Παπα—Θεοδωρῆ τοῦ Καλλινίκου, καὶ πολλὰ ἄλλα. Ὁ Παπα—Θανάσης εἰς τὴν ἱερὰν Πρόθεσιν καὶ εἰς ἐκάστην θείαν Λειτουργίαν θὰ ἔρριπτε καὶ μίαν μερίδα εἰς μνήμην «Γρηγορίου Ἱερομονάχου», τοῦ «ἡρωϊκῶς πεσόντος ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς πατρίδος Ἑλλάδος». Ἡ οὕτως ῥιπτομένη ἐν τῇ Προσκομιδῇ μερίς θὰ τοῦ διήγειρε μίαν ἠθικὴν ἔσωτερικὴν ἀγαλλίασιν καὶ πολλὰς πολεμικὰς ἀναμνήσεις διὰ τὸ ἱστορικὸν Μανιάκι καὶ τὸν ἀθάνατον θάνατον τοῦ Παπα—Γρηγόρη.

Ἄλλ' ἐν τῇ συνεχείᾳ ἅς δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἐφημέριον Καλαμῶν :

Γράφει κατὰ τὰς ἡμέρας «τοῦ γήρατός» του, καὶ ὅταν οἱ «ἀειμνήστοι» ὄπλαρχηγοὶ του εἶχον ἀποθάνει.

Ἴδου τὸ διασωθὲν ἔγγραφον αὐτοῦ :

Ἐν Καλάμῃ τὴν 26ῃ Μαΐου 1865

Ὁ εὐσεβάστως ὑπογεγραμμένος, ἅμα ἐξερράγη ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας Ἁγῶν, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ἱκανῶν στρατιωτῶν, ἐκ συγγενῶν μου καὶ ἄλλων διατηρουμένων δι' ἰδίων μου ἐξόδων, καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν πολλῶν ὄπλαρχηγῶν, ἐπολέμησα γενναίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς Πατρίδος παρευρεθείς εἰς διαφόρους μάχας καὶ πολιορκίας. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Ἐπαναστάσεως δὲν ἐφείσθην οὔτε ἐξόδων, οὔτε οἰκογενείας, οὔτε αὐτῆς τῆς ζωῆς μου, ἀλλὰ τὰ πάντα παραβλέψας ἠγωνισάμην ὡς ἀληθὲς τέκνον ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας τῆς κοινῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἐφ' ᾧ καὶ παρὰ τῶν τότε ἀρχηγῶν ἔλαβον τ' ἀναγκαῖα ἔγγραφα τῶν θυσιῶν μου.

Ταῦτα πάντα συστηθείσης πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐτέρας ἐπιτροπῆς, τῶν αὐτῶν τῆς ἀπονομῆς δικαιωμάτων ἐχοῦσης σκοπόν, πρὸς τοὺς ἐξόχως ἀγωνισαμένους, ὑπέβαλον αὐτῇ ἐντεῦθεν, διὰ τῶν τότε διοικητικῶν Ἀρχῶν, καὶ ἀγνοῶ ἐὰν σώζονται ἐν τοῖς ἀρχείοις, ἢ ἀπωλέσθησαν. Ἐκτοτε πλέον δὲν ἀπῆλυσσα τὴν ἀμοιβὴν τῶν θυσιῶν μου, εἰμὲ τὸ **ἀργυροῦν ἀριστείων**.

Καὶ ἤδη δὲ ὅτε σὺν Θεῷ καὶ Κυβέρνησιν καὶ βασιλείαν κρείττονα ἔχομεν καὶ τὸ δίκαιον ἐκάστου ἀμερολήπτως ἀπονέμεται, ἀποτείνόμενος πρὸς ταύτας, παρακαλῶ ἵνα ἐρευνήσασαι τὸ Μητροῦρον ἴδωσιν ὅτι ἀληθῶς εὐρησάμην, μ' ὅλον ὅτι συνημμένως ἐπισυνάπτω καὶ ἕτερον πιστοποιητικὸν τῶν ἀειμνήστων ὄπλαρχ-

«Ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ».
(Ἀποκάλ. 3,20)

χηγῶν, Π. Μαυρομιχάλη, Π. Γιατράκου, καὶ Νικήτα Σταματοπούλου.

Τὸ συνημμένον πιστοποιητικὸν πέποιθα ὅτι θέλει βεβαιώσῃ ἀρκούντως τ' ἀναφερόμενά μου.

Ἐν τέλει παρακαλῶ τὴν Σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν ἵνα ἀποβλέπουσα εἰς τὴν παντελῆ στέρησιν τῆς περιουσίας μου προερχομένην ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως αὐτῆς, ὡς καὶ εἰς τὰ δίκαιά μου, προτείνει ἀνάλογον ἀμοιβὴν πρὸς περιθάλψιν τοῦ γήρατός μου.

Εὐπειθέστατος

Ἄθαν. Φοῖσβος, ἱερεὺς

Πρωτοπαπᾶς.

Προτείνομεν ταπεινῶς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὀνομάτων ὄλων τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγωνισθέντων κατὰ τὰ ἔτη τῆς Παλιγγενεσίας κληρικῶν καὶ τὴν καθιέρωσιν, τὴν 22αν ἢ τὴν 24ην Μαρτίου ἐκάστου ἔτους, ἐνὸς μνημοσύνου ἐν Καλάμαις, παρουσίᾳ πάντων, πρὸς τοῦτο συνερχομένων τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει, ἐφημερίων. Θὰ εἶναι τοῦτο μία ἀναπαράστασις τοῦ κατὰ τὴν 23ην Μαρτίου τοῦ 1821, συναγερομοῦ ἐν Καλάμαις τῶν κληρικῶν τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τῆς ἐκεῖθεν μεταλαμπαδεύσεως τῆς ἑλληνικῆς φλογὸς τῆς Ἐλευθερίας, εἰς ἀπάσας τὰς ἐνορίας τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἡ μνήμη τῶν πρωτεργατῶν τοῦ 1821 κληρικῶν μας, πρέπει νὰ εἶναι εὐλογητή, ὑποδειγματικὴ καὶ αἰωνία εἰς τὴν ἀθάνατον Ἑλλάδα των.

(Τέλος)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωθιερεὺς

ΑΠΟ ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ὁ ἐν Παλλήνῃ (Χαρβάτι) Ἀττικῆς αἰδес. Διονύσιος Πετρόπουλος, ἐν τῇ ἀπὸ 27-2-54 ἐπιστολῇ του, παρατηρεῖ, ὅτι οἱ Κληρικοὶ πρέπει πάντοτε μετὰ σεβασμοῦ καὶ πειθαρχίας ν' ἀποβλέπουν εἰς τοὺς ἀνωτέρους των καὶ νὰ μὴν ἐκτρέπωνται εἰς ἀδίκους κρίσεις καὶ κατηγορίας, ἐάν ποτε τύχωσιν αὐστηροτέρας πῶς μεταχειρίσεως, ἀποδοκιμάζει δὲ ζωνηρῶς τὴν ἀντίληψιν ὅτι τάχα ἡ αὐστηρότης αὕτη ἀποτελεῖ «δεσποτισμόν».

*

Ὁ ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ Βούλας νοσηλευόμενος αἰδес. Διονύσιος Πετρής, ἐπαινεῖ τὴν δρᾶσιν τοῦ αὐτόθι ἐφημερεύοντος αἰδ. Μάρκου Γιαννάκη, ὅστις, ὡς ἐπὶ λέξει γράφει, «εἶναι ὁ παρήγο-

ρος ἄγγελος ὄλων τῶν ἀσθενῶν» καὶ περιέρχεται «ἀπὸ περίπτερο σὲ περίπτερο, διδάσκων, νουθετῶν, ἐξομολογῶν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ κοινωνῶν ὄλους, ἀκούραστος παντοῦ, ὅπου τὸν καλεῖ τὸ καθήκον· εἶναι δὲ καὶ «ἀφιλοχρήματος, ταπεινός, ἐλεήμων»· καὶ προσθέτει : «Αὐτὸς δίπλα στὸ κρεβάτι μου, σὰν πατέρας, μὲ παρηγοροῦσε» ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας «καὶ δὲν ξεύρω πῶς νὰ τὸν εὐχαριστήσω· ὁ Κύριος ἄς τοῦ δώσῃ πλοῦσιον τὸν μισθόν του».

*

Ὁ ἐν Καγιανίῳ Μυτιλήνης αἰδεσ. Εὐστράτιος Σιταρᾶς διὰ τῆς ἀπὸ 5-3-54 ἐπιστολῆς του, ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ τελεσθῇ μνημόσυνον τὴν Τετάρτην τῆς Τυροφάγου, ὡς εἶδε δημοσιευόμενον εἰς ἔφημερίδα, ἧς μᾶς ἀπέστειλε καὶ τὸ σχετικὸν ἀπόκομμα, ἀφ' οὗ κατ' αὐτὴν δὲν τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία.

*

Ὁ ἐν Κεχρινίᾳ Βάλτου αἰδεσ. Κ. Σαγανᾶς, διὰ τῆς ἀπὸ 27-2-54 ἐπιστολῆς του, ἐκφράζει τὴν γνώμην, ὅτι εἰς τὴν συμφορὰν τῶν Ἑπτανησίων Ἐφημερίων ἔπρεπε σύσσωμος ὁ ὑπόλοιπος Ἐφημεριακὸς Κλῆρος νὰ δείξῃ τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὴν συμπαραστασίαν του, ἔστω καὶ συμβολικῶς, χωρὶς δὲ νὰ παραβλέπη τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ Ἐφημεριακοῦ Σώματος, νομίζει ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς γενικὸς μεταξὺ τῶν μελῶν του κατὰ Μητροπόλεις ἔρανος, πραγματοποιούμενος ἔστω καὶ διὰ μικρᾶς κρατήσεως ἐπὶ τῶν μισθῶν.

*

Μετὰ χαρᾶς ἐλάβομεν τὸ παρὰ τοῦ ἐν Καρδίτῃ αἰδεσ. οἰκονόμου Ἡλία Γ. Καραχάλιου ἐκδοθὲν κατ' αὐτὰς κομψὸν καὶ εὐχρηστον τεύχος ὑπὸ τὸν ὑποβλητικὸν τίτλον «Τὸ Ψυχικὸ Διάνοι», ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχεται ὁ εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον «Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼν» μὲ παράλληλον ἀπόδοσιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν. Σκοπὸς τοῦ σ. εἶναι προφανῶς νὰ διευκολύνῃ τοὺς προσευχομένους εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου τῆς λαοφιλεστάτης ταύτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας. Εἶναι δ' ἄξιος παντὸς ἐπαίνου ὁ σ. διὰ τὴν καλὴν του πρωτοβουλίαν καὶ τὴν φιλότιμον προσπάθειαν του, ἡ ὁποία ἰδιαίτερος μᾶς συγκινεῖ. Δι' ὃ καὶ ἐγκαρδίως εὐχόμεθα ὅπως ἡ ὥραία ἐκδοσις ἐπιτύχῃ πλήρως τοῦ θεαρέστου σκοποῦ της.

«Ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ Αὐτοῦ».

(Ἀποκάλ. 3,21)

ΑΓΙΑ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

“Αγια Μητέρα μου Ἐκκλησία,
εὐλογητὴ καὶ ἱεροσολομένη,
γιομάτη ἀγάπης, ἀθανασία
κι’ αἰθέριο φῶς ἀχνολουσμένη.

Μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου
μπόρες Σὲ κύκλωσαν κι’ αἰρέσεις
ὅμως στὸ χτύπημα τοῦ πόνου
ποτέ δὲν λύγισες νὰ πέσης.

Τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων Σου
τῶν ἀσκητῶν τὸ δάκρυ
τὸ περιβόλι πότισαν
τοῦ κόσμου ἀπ’ ἄκρη σ’ ἄκρη.

Μεσ’ στοὺς πολέμους, στοὺς κυκλῶνες
καὶ στῶν φριχτῶν παθῶν τὴ ζάλη
στὶς καταχνιές καὶ τοὺς χειμῶνες
νικήτρα στάθηκες μεγάλη.

Στὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς μας
στήριγμα ὑψώθηκες κι’ ἐλπίδα
τῆς κοσμοϊστορίας γενιάς μας
παρηγοριά καὶ φωταχτίδα.

Καὶ σὺν στερνά ἡ Πατρίδα μας
σκλαβώθηκε καὶ πάλι
Ἐοὺ ξανά μᾶς στήριξες
Μητέρα μας Μεγάλη.

Μεσ’ στὴ σαπίλα καὶ στὴν ὕλη
Ἐοὺ μᾶς φέρνεις ἅγιο ρίγος
κοντὰ Σου μύριοι λάμπουν ἥλιοι
Εἶσαι τῆς νιότης μας τὸ σφρόγος.

Κι’ ἂν κάποιοι λύκοι τῶν καιρῶν μας
νὰ καταλύσουνε πασκίζουν
Ἐσέ, τὸν ἅγιο θησαυρό μας,
καὶ τὸν χιτῶνά Σου ξεσχίζουν,

Γιὰ Σὲ ἀγρυπνοῦμε ἀκοίμητοι
φρουροὶ Σου κι’ ἀντιστῦλι,
τρισένδοξη Μητέρα μας,
μπρὸς στὴ σεπτὴ Σου πύλη.

Προγονικὴ μας εἶναι γνώρα
τῆς πίστεως μας γιὰ Σὲ λαμπάδα
γιὰ τὰ πανάκριβά Σου δῶρα
στὴ δοξασμένη μας Ἑλλάδα.

Γιὰ τὰ πανάκριβά Σου δῶρα
τῆ λευτεριά καὶ τῆ γαλήνη
στῆς τρικυμίας μας τὴν ὥρα
σὸ σπαραγμὸ καὶ στὴν ὀδύνῃ.

Ἄγια Μητέρα μου Ἐκκλησία,
εὐλογητὴ καὶ ἑξακουσμένη,
γιομάτη ἀγάπη, ἀθανασία
κι' αἰθέριο φῶς ἀχνολουμένη.

ΔΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ TAKE

Τὸ TAKE διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1920/6-3-54 ἐγγράφου του πρὸς τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια ἀνακοινοῖ, ὅτι αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» κρατήσεις τῶν ἐφημερίων εἶναι αἱ ἑξῆς :

A'. Διὰ τοὺς ἐφημερίους τοὺς μὴ δημοδιδασκάλους.

- 1) 9% ὑπὲρ συντάξεως, ἀρωγῆς καὶ ἀσθενείας καὶ 1% ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ.
- 2) Ἐνὸς ὀλοκλήρου βασικοῦ μισθοῦ ὑπὲρ κλάδου συντάξεως, καταβαλλομένου εἰς 12 μηνιαίας δόσεις.
- 3) Ἐτέρου ὀλοκλήρου βασικοῦ μισθοῦ ὑπὲρ κλάδων ἀρωγῆς καὶ ἀσθενείας, καταβαλλομένου εἰς 20 μηνιαίας δόσεις.
- 4) Ἐκ τῆς ἐκάστοτε προκυπτούσης διαφορᾶς αὐξήσεως τοῦ βασικοῦ μισθοῦ, εἴτε λόγῳ προαγωγῆς εἴτε λόγῳ γενικῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν, καταβαλλομένης ἐφ' ἅπαξ κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τῆς ἡξημένης μισθοδοσίας του. Ἡ τελευταία αὐξησις 25 ἢ 20% κρατεῖται ἀπὸ τὸν μῆνα Μάρτιον, διότι εἶχε καταβληθῆ ὁ Φεβρουάριος, ἀφ' οὗ ἤρξατο ἡ αὐξησις.

B'. Διὰ τοὺς δημοδιδασκάλους ἐφημερίους.

Αἱ κρατήσεις εἶναι ἀκριβῶς αἱ αὐταὶ ὡς ἀνωτέρω, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι τὸ ποσοστὸν ὑπὲρ συντάξεως, ἀρωγῆς καὶ ἀσθενείας ἀνέρχεται εἰς 11% καὶ οὐχὶ 9%. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ὑπολογίζεται ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ βασικοῦ μισθοῦ καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ λαμβανομένου ἡμίσεως, ὅπως ἐπίσης καὶ οἱ κρατούμενοι δύο μηνιαῖοι μισθοὶ ὑπὲρ συντάξεως καὶ ἀρωγῆς δὲν θὰ εἶναι ἴσοι πρὸς τὸ ἡμισυ λαμβανόμενον ἀλλὰ ἴσοι πρὸς τὸ ἀκέραιον, τοῦτέστι τὸ διπλάσιον τοῦ λαμβανομένου. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ αἱ συντάξεις αὐτῶν θὰ ὑπολογίζωνται μὲ βᾶσιν ὀλοκλήρου τὸν μισθὸν καὶ οὐχὶ τὸ λαμβανόμενον ἡμισυ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδσο. Διονύσιον Πετρόπουλον, Παλλήνην (Χαρβάτι) Ἀττικῆς :
Τὴν γνώμην σας δημοσιεύομεν εἰς ἄλλην στήλην τοῦ παρόντος. Καὶ βεβαίως ἡμεῖς δὲν συνεφωνήσαμεν μὲ τὸν ἀνώνυμον ἐπιστολογράφον.—*Αἶδσο. Διονύσιον Πετρήν, Ἀσκληπιεῖον Βούλας :* Μὴ δυνάμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν ὀλοκλήρου τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς σας, δημοσιεύομεν περιλήψιν αὐτῆς εἰς τὴν οἰκίαν στήλην. Σᾶς εὐχόμεθα ταχεῖαν ἀπόρωσιν καὶ πᾶσαν παρα

Κυρίου ἐπίσχυιν.— **Αἶδεο. Εὐάγγ. Παπαγεωργίου, Καστρί Κυνοβρίας:** Εἶναι πολὺ φυσικόν, ὅτι, ὅταν δὲν ζῆ ἡ μήτηρ, κάποιος ἄλλος, οἰσοδῆποτε, — δὲν ἔχει σημασίαν ποῖος — θὰ φέρῃ τὸ βρέφος εἰς τὸν ναὸν καὶ θὰ ἀναγνωσθῆ μόνον ἡ εὐχή, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὸ παιδί, ἀφ' οὗ ἡ μήτηρ δὲν ὑπάρχει. Διὰ τὸ «Λαυραϊκόν» θὰ σᾶς γράψωμεν, μόλις τὸ εὐρωμεν.— **Αἶδεο. Ἰωάν. Καπαριαννίδην, Κολχίδα Χαλκίδος:** Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τοὺς καλοὺς ὑπὲρ τοῦ «Ἐφημερίου» λόγους σας καὶ σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὸν ζήλόν σας· δυστυχῶς ὁμως καὶ «κατόπιν ἑορτῆς» ἐλήφθη ἡ ὁμιλία καὶ δὲν μᾶς εἶναι δυνατόν νὰ δημοσιεύωμεν ὁμιλίας ἄλλας, πλὴν ἐκείνων, ποὺ περιλαμβάνονται εἰς τὸ γενικὸν πρόγραμμα τοῦ φύλλου.— **Αἶδεο. Ἰωάν. Χονδρογιάννην, Μεσολοῦριον Γρεβενῶν:** Ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημά σας θὰ ἔχετε προσεχῶς.— **Αἶδεο. Ἰάκωβον Σταθούλην, Βραστά:** Ἐλήφθη καὶ παραδόθη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Περιοδικοῦ· σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὸν ζήλον καὶ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας.— **Αἶδεο. Δημήτριον Τσίκαρην, Τσοτύλιον:** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ὥραϊαν ἐπιστολήν σας καὶ εἰμεθα εὐτυχεῖς διὰ τὴν πρὸς τὸν «Ἐφημερίον» ἐμπιστοσύνην σας· σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὸν ζήλόν σας.— **Αἶδεο. Εὐστρ. Σιταράν, Καριάνι Μυτιλήνης:** Εὐχαριστοῦμεν καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Ἄλλος κανονισμός, βεβαίως, οὔτε ὑπάρχει οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ, οὔτε ἔχει τὸ θέμα καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν μισθολογικὴν διαβάθμισιν (!) Ἐχετε ἀπόλυτον δίκαιον διὰ τὴν παρατυπίαν, ἡ ὁποία, ἀσφαλῶς, συνέβη ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίᾳ. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει θὰ πρόκειται περὶ ἐπιμνημοσύνου δεήσεως, τελεσθείσης ἄνευ τῆς θ. Λειτουργίας.— **Αἶδεο. Κ. Σαγανάν, Κεφρινιὰν Βάλτου:** Τὴν γνώμην σας δημοσιεύομεν εἰς τὴν οἰκείαν στήλην. Καὶ ὅπως θὰ γνωρίζετε ἴσως, οἱ Ἐφημέριοι τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ναῶν των, ἔδειξαν ἐγκαίρως τὴν συμπαραστάσιν των. Ἄλλ' εἶναι, πράγματι, πολὺ δυσχερὴς ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν Ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου, δι' ἃ καὶ δὲν εἶναι, νομίζομεν, εὐκόλον νὰ δοθῆ ἐκ τῶν ἄνω τὸ σύνθημα ἐνὸς τοιοῦτου ἐράνου. Τοῦτο δὲ δυσκολεύει τὴν πραγματικοποίησιν τῆς ιδέας.— **Αἶδεο. Θεόδ. Γεωργακόπουλον, Ἄστοραρχην Γορτυνίας:** Ἐπιστολή σας ἐλήφθη καθυστερημένως· καθυστεροῦμενα φύλλα ἐστάλησαν. Τοιαύτας ἀνακοινώσεις συνήθως δὲν δημοσιεύομεν. Ἀποστείλατε φωτογραφίας ομάδων μαθητῶν πρὸς δημοσιέουσιν.— **Αἶδεο. Ἀθαν. Γκίκαν, Κοιλάδα Ἐρμιονίδος:** Κατὰ τὴν σχετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου, οἱ δικαιούσθε τὰ 16/17 τοῦ μέσου ἔρου τῶν μνησίων ἀποδοχῶν σας (βασικὸς μισθὸς + ἐπίδομα πολυτετοῦς ὑπηρεσίας) τοῦ διαστήματος τῆς ὑπηρεσίας σας ἀπὸ 1-4-53 ἕως 30 11-53, ὃ δὲ διάδοχος σας τὸ 1/17 τοῦ μνησίου μισθοῦ του, ὃν λαμβάνει.— **Αἶδεο. Ἥλιαν Γιαννέλον, Καροπλέσιον Εὐρυτανίας:** Χρήματα-ἐπιστολή σας ἐλήφθησαν· ἀποδείξεις ἐξοφλήσεως συνδρομῆς «Χ. Σπιτιοῦ» καὶ εἰκόνας Κατηγορικῶν ἐστάλησαν.— **Αἶδεο. Στέφ. Δημητριάδην, Βασιλὶ Φαρσάλων:** Ἐπιστολή σας ἐλήφθη· ἐγένετο ἀλλαγὴ ἐπωνύμου καὶ διευθύνσεως.— **Αἶδεο. Παναγιώτην Δούκαν, Λαμπόκαμπον Μολῶν Λακωνίας:** Δυστυχῶς ἐξητηλήθη ἡ πίστωσις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις δὲν ἐγκρίνει χορήγησιν νέων δανείων.— **Ἐφημέριον Ζάκρου, Σπεῖας Κρήτης:** Χρήματα-κατάστασις ἐλήφθησαν· ἀποδείξεις ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αἶδεο. Ζαχαρίαν Ζαχαράκην, Τέμπη Λαρίσης:** Ἀποχώρησις ὑπηρεσίας γίνεται: α) λόγῳ γήρατος, ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 70οῦ ἔτους, β) λόγῳ πολυτετοῦς ὑπηρεσίας, ἅμα τῇ συμπληρώσει 35 ἐτῶν ὑπηρεσίας, γ) λόγῳ ἀνικανότητος, ὅταν τοῦτο πιστοποιήσωσιν ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ ἐρηνοδικοῦ δύο ἰατροί, ὁρίζομενοι ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ὁφειλὰ τῶν ἠοφλισμένων δὲν δύναται πρὸς τὸ παρὸν νὰ γνωσθῶσι, τοῦ ὅλου θέματος ἐκκρεμοῦντος.— **Αἶδεο. Κων/νον Θεοδώρου, Τήνον:** Ἐπι-

στολαί - καταστάσεις - χρήματα ελήφθησαν. Ἀποσταλὲν 1135 διπλ. ἀποδείξεον «Χ. Σπιτιοῦ» χρησιμοποίησατε μελλοντικῶς. Ἀποδείξεις Ν.Π.Δ.Δ. δύνανται χαρτοσημανθῶσιν δι' ἀναλόγου χαρτοσήμου, ἀναγραφομένης τῆς ἀξίας του ἐν τῷ διπλωτύπῳ, ἐπὶ πλέον τῆς συνδρομῆς. Πρόθυμος προσπάθειά σας καὶ ἐνδιαφέρον σας ἰδιαίτερος μᾶς συγκινεῖ σὰς συγχάρομεν. — **Πανοσιολ. Γενικὸν Ἀρχιερ. Ἐπίτροπον, Ἰωάννινα:** Ζητούμενα τεύχη «Ἱερατικοῦ» δι' ὑπ' ἀριθ. 88]13-1-64 ἐξηγητήθησαν εὐθὺς ὡς ἀνατυποῦν θὰ σὰς ἀποστείλωμεν. — **Αἶδεο. Ἀδὰμ Κουγιουμιτζάν, Φανερωμένην Ἡρακλείου Κρήτης:** Ἐπιστολή σας ελήφθη· σὰς ἀποστέλλονται οἱ δύο τόμοι τοῦ «Ἐφημερίου». Ἐκ τῶν ζητούμενων φύλλων τῆς «Ἐκκλησίας» θὰ σὰς σταλῶσιν ὅσα ὑπάρχουν. — **Αἶδεο. Νικόλ. Καραφυλάκην, Χανδρά Κρήτης:** Ἐπιστολή σας - χρήματα ελήφθησαν καὶ ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Συγχάρομεν διὰ πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν τοῦ «Χ. Σπιτιοῦ». — **Αἶδεο. Δημήτριον Κούτρην, Καράτουλα Μεγαλονότιου:** Συνδρομή σας 1½ ἐτῶν ελήφθη· σὰς ἐστάλη ἀπόδειξις. Περιεχόμενον ληφθεῖσης ἐπιστολῆς σας βαθύτατα μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς ἐνισχύει εἰς τὰς προσπάθειάς μας. Ἡ «Φωνὴ Κυρίου» δὲν ἀποστέλλεται εἰς ἄτομα· δύνασθε ὅμως νὰ ἐγγράψητε συνδρομητὴν τὸν Ναὸν σας δι' ἓνα ἀριθμὸν ἀντιτύπων πρὸς 40 δραχ. ἕκαστον καὶ θὰ τὰ λαμβάνετε τακτικῶς. Τογυδρομικά, ἐπὶ πλέον, εἰς βάρος σας — **Αἶδεο. Γεώργιον Καντιδάκην, Γονιάς Μαλεβρζίου Ἡρακλείου:** 1) Κατάληψις ἱερέως ὑπὸ τοῦ ὀρίου τῆς ἡλικίας 70 ἐτῶν δημοτοροεὶ δικαίωμα εἰς Ἀρχιερέα νὰ τὸν ἀπολύσῃ· ἐξαργατὰ λοιπὸν ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα ἐὰν θὰ κάμῃ ἢ ὄχι χρῆσιν τοῦ δικαιοματός του τοῦτου λόγῳ τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν. 2) Ὁ πέρας τοῦ ὀρίου ἡλικίας χρόνος θεωρεῖται ὡς χρόνος ὑπηρεσίας ἕως ὅτου συμπληρωθῇ 35 ἐτῶν συμμετοχῇ — ὄχι ὑπηρεσία — εἰς τὸ Τ. Α. Κ. Ε. — **Αἶδεο. Παν. Καραγιάννην, Μεγαλοχώριον Πλωμαρίου Λέσβου:** Ἐπιστολή σας 9-2-54 ελήφθη· ἐπιταγή σας ελήφθη καὶ σὰς ἀπεστάλη τὸ 12.201 γραμματίον εἰσπραξέως. Καλοὶ σας λόγοι πολὺ μᾶς συγκινοῦν καὶ ἐνισχύουν τὰς προσπάθειάς μας. — **Αἶδεο. Ἰάκωβον Κοτροκόνην, Κάπην Μυτιλήνης:** Ἐπιστολή σας 23-2-54 ελήφθη· νέοι συνδρομητὰ ἐνεγράφησαν καὶ ἀλλαγὴ διευθύνσεως ἐγένετο. Συγχάρομεν διὰ θεομὸν ἐνδιαφέρον σας ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Χαρ. Σπίτι» καὶ θεομῶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους· ταῦτα μᾶς συγκινοῦν καὶ μᾶς ἐνισχύουν εἰς τοὺς ἀγῶνας μας. — **Αἶδεο. Δημήτρ. Δουπέλλην, Κουροῦλλα Πλωμαρίου Λέσβου:** Ἐπιστολή σας ελήφθη· ζητούμενον σὰς ἐστάλη δωρεάν. — **Αἶδεο. Ἰωάννην Δαμπράκην, Σκουληκαριά Ἀρτης:** Συνδρομή σας 1953 ελήφθη· εὐχαριστοῦμεν. Μεταβολὴ ὀνομασίας ἱεροῦ Ναοῦ ἐγένετο. Εὐχολόγιον ἐκδόσεως Ἀποστ. Διακονίας δὲν ὑπάρχει ἀκόμη. — **Αἶδεο. Ἰωάννην Δαγουδάκην, Σκοπὴν Σητείας Κρήτης:** Καταστάσεις - χρήματα ελήφθησαν· ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Συγχάρομεν διὰ θεομὸν ὑπὲρ τοῦ «Χ. Σπιτιοῦ» ἐνδιαφέρον σας. — **Αἶδεο. Λεωνίδαν Λεονταροῖδην, Περιβολάκιον Λαγκαδά Θεσπλίης:** Ἔσεις σας ὡς ἡσφαλισμένον εἰς Τ. Α. Κ. Ε. εἶναι τακτοποιημένη. Ἔχετε ἀριθμ. Μητρώου 3618. Πρὸς συμπλήρωσιν φακέλλου σας νὰ ὑποβάλλητε μίαν ὑπεύθυνον δήλωσιν, ἣν νὰ θεωρήσῃ τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον τῆς Ἐπαρχίας ἐν ἣ νῦν ἐφημερευετε, περὶ τῶν ἐνοριῶν, εἰς ἃς ὑπηρετήσατε χρονολογικῶς ἀπὸ τῆς χειροτονίας μέχρι σήμερον. Ὁφείλει ἡσφαλισμένων δὲν δύνανται νὰ γνωσθῶσι, τοῦ ὄλου θέματος ἐκκρεμοῦντος. Ἀποστελλόμενον ταχικῶς ἀτομικὸν δελτίον νὰ ὑποβάλλητε συμπληρωμένον εἰς ΤΑΚΕ. — **Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Δημ. Μπουρλάκην, Ἡράκλειον Κρήτης:** Ἐπιστολή σας - χρήματα ελήφθησαν· ἀποδείξεις συνδρομητῶν «Χ. Σπιτιοῦ» ἐστάλησαν. Θεομῶς εὐχαριστοῦμεν. — **Αἶδεο. Σωτήριον Μπούρην, Βυτίαν:** Συνδρομή σας ελήφθη· ἀπόδειξις ἐστάλη. Εὐ-

χαριστούμεν.— **Αίδεο.** **Σπυρίδωνα Μητρούσην**, Ἁγίαν Λαοίσης: Ἐπιστολή σας 9-2-54 ἐλήφθη διαγραφαι καὶ ἐγγραφή ἐτακτοποιήθησαν. Τυπογραφεῖόν μας χρησιμοποιεῖ ἐδικειμένους ἐργάτας. Κήρυγμα διενεργεῖται ὑπὸ θεολόγων. Δυστυχῶς, δὲν ὑφίσταται δυνατότης ἐξυπηρέτησως, παρὰ τὴν διάθεσίν μας.— **Αίδεο.** **Σταμάτιον Πάτζαλην**, Νέαν Ἐφεσον: Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Β' τόμος σὰς ἀπεστάλη. Ἀποστείλατε εἰσέτι 5.000 δραχμάς, διότι ὁ τόμος τοῦ 1953 τιμᾶται 15.000 δραχμάς.— **Αίδεο.** **Χρήστον Παπαχρήστον**, Νσοχώριον Φαλαισίας Ἀρκαδίας: Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Β' τόμος σὰς ἀπεστάλη ἀποστείλατε εἰσέτι 5.000 δραχμάς, διότι ὁ τόμος οὗτος τιμᾶται 15.000 δραχμάς. Διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου» δὲν ἐγγράφομεν ἄτομα ὡς συνδρομητάς. Δύνασθε ὅμως νὰ ἐγγράψητε τὸν Ναόν σας δι' ἓνα ὄρισμένον ἀριθμὸν φύλλονα καθ' ἑβδομάδα.— **Αίδεο.** **Ἰωάννην Πεταλᾶν**, Σουφλίον Θράκης: Κατάστασις, χρήματα ἐλήφθησαν. Συγχαίρομεν διὰ θερμὸν ἐνδιαφέρον σας ὑπὲρ τοῦ οἰκογενειακοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἐκκλησίας.— **Αίδεο.** **Θεοφάνην Παπαθεοφάνους**, Ἀγ. Κωνσταντῖνον Σάμου: Ἐπιστολή σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Συγχαίρομεν διὰ πρόθυμον ἐξυπηρέτησίν σας.— **Αίδεο.** **Εὐάγγελον Περάκην**, Πλατεῖαν Τήρου: Κατάστασις καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἐμμαν. Πυθαρούλην**, Ἰεράπειρα Κρήτης: Χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀποδείξεις ἐστάλησαν.— **Αίδεο.** **Παναγ. Παπανικολάου**, Καστέλλιον Παρονασίδος: Κατάστασις καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἰωάννην Παπαμιχελάκην**, Φρὸς Ἀποκορώνου Κρήτης: Συνδρομὴ σας ἐλήφθη, ἀπόδειξις ἀπεστάλη. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἄνδρ. Παπαθανασίου**, Μανροῦλιον Καλαμπάκας: Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἀπόδειξις ἐστάλη. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἡλ. Παπαϊωάννου**, Χαλκιοπούλους Βάλτου: Κατάστασις καὶ χρήματα ἐλήφθησαν, ἀποδείξεις συνδρομητῶν «Χ. Σπιτιοῦ» ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἰωάννην Παπαδημητρίου**, Σπαθαραίους Σάμου: Ἐπιστολή σας χρήματα ἐλήφθησαν. Ἀποδείξεις συνδρομητῶν ὁμοίως ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Ἄθαν. Ρουκάλην**, Ἰεράν Μητροπόλιν Φλωρίνης: Ἐπιστολή σας 24/16-2-1954 ἐλήφθη καὶ τὰ δι' αὐτῆς ζητούμενα ἀπεστάλησαν.— **Αίδεο.** **Νικ. Σχοινᾶν**, Πλατανόβουσην Πατρῶν: Κατάστασις καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν.— **Αίδεο.** **Π. Σπάλαν**, Ἐφημέριον Γυμνῶν Γιαννιτσῶν: Ἐπιστολή σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Ἀπόδειξις ἐστάλη. Εὐχαριστοῦμεν.— **Αίδεο.** **Γεώργιον Σκουράν**, Διπλάτανον Τριχωρίας: Κατάστασις καὶ χρήματα ἐλήφθησαν, ἀποδείξεις συνδρομητῶν ἐστάλησαν. Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν.— **Αίδεο.** **Γεωρ. Στιβακτάκην**, Ζήριαν Μονοφατίου Κρήτης: Ἀργοπορία ὀφείλεται εἰς ἀναμονὴν ἀνατυπώσως ζητουμένων βιβλίων, μὴ ὑπαρχόντων νῦν ἐνταῦθα. Ἐφ' ὅσον ὅμως ὑπάρχουσι αὐτῶν, σὰς ἐπιστρέφομεν τὰ χρήματα (ἀριθμ. ἐπιταγῆς 23056/25-2-1954).— **Αίδεο.** **Γεώργιον Τσάμην**, Ἀρδαίαν Πέλλης: Κατὰ παραγγελίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἀπεστάλησαν ὑμῖν 500 φυλλάδια τοῦ τεύχους «Χιλιεστὰι ἢ Ψευδομάρτυρες τοῦ Ἰερωβᾶ».— **Πανοσολ. Καισαρίον Φιλοθέτην**, Σφάκα Λοκοίδος: Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Ζητούμενον βιβλίον σὰς ἀπεστάλη. Διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου» δὲν ἐγγράφομεν ἄτομα ὡς συνδρομητάς. Δύνασθε ὅμως νὰ ἐγγράψητε τὸν Ναόν σας δι' ἓνα ὄρισμένον ἀριθμὸν καθ' ἑβδομάδα.— **Αίδεο.** **Γεώργιον Χατζηράκην**, Τουρλωτὴν Σητείας Κρήτης: Ἐπιστολή σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν, ἀποδείξεις συνδρομητῶν «Χ. Σπιτιοῦ» ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρόθυμον ἐξυπηρέτησιν καὶ θερμὸν ἐνδιαφέρον σας.— **Αίδεο.** **Ἄθαν. Χατζηαρίσην**,

Ἀργισσα Ἐδέσσης: Ἐπιστολή σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν, ἀποδείξεις ὁμοίως ἐστάλησαν. Προθύμος ἐξυπηρέτησις μᾶς συγκινεῖ. — **Αἶδεσ.**
Παναγ. Ἀγαπητόν, Ἐφημέριον Ἀδωναρίου Εὐβοίας: Ἐπιταγή καὶ ἐπιστολή σας ἐλήφθησαν ὡς ἐστάλησαν δὲ ἐξοφλήσεις καὶ ζητούμενα σήματα κλπ. Ἀλλαγὴ διευθύνσεως ἐγένετο καὶ ἔγγραφή σας διὰ 100 φύλλα «Φωνῆ Κυρίου» ἑβδομαδιαίως. Συγχαίροντες εὐχαριστοῦμεν. — **Αἶδεσ.**
Συνέσιον Μιχαλόπουλον, Φρέγγενα - Ἀργολίδος: Ἐπιστολή σας 8-3-954 ἐλήφθη. Ἐπιστοιμένως ἠρτυρήθησαν Μητροῶ ἀσφαλισμένων TAKE, πληρὸν δὲν φέροσθε ἔγγεγραμμένοι εἰς αὐτὰ καὶ ἐπομένως οὐδενὸς εὐεργετήματος δικαιούσθε. Ἀλλαγὴ διευθύνσεως ἐγένετο. — **Αἶδεσ.** **Βασίλειον Ντούσιαν, Μύτικα - Ποσειδέης.** Ἐπιστολή σας 15-2-954 ἐλήφθη. Πρὸς τακτοποιήσιν σας εἰς TAKE, νὰ ὑποβάλητε διὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σας αἴτησιν πρὸς τὸ Τμήμα Στατιστικῆς ζητοῦντες ἐπανεξέτασιν, καὶ τακτοποιήσιν τῆς ἀσφαλισέως σας εἰς τὸ Ταμεῖον, ἐν συνεχείᾳ τῶν προηγουμένων ἐνεργειῶν σας, ἐνημερώσατε καὶ ἡμᾶς ἵνα παρακολουθήσωμεν τὴν αἴτησίν σας. Τόμοι τοῦ «Ἐφημερίου» 1952 καὶ 1953 ὡς ἀπεστάλησαν. — **Αἶδεσ.** **Διονύσιον Ἀνδρεώλην, Γαϊτάνιον Ζακύνθου:** Ἐπιστολή σας 12-1-954 ἐλήφθη καθυστερήσις ἀπαντήσεως ὀφείλεται εἰς ἀναμονὴν ἐκδόσεως Μηναίων, ἧτις δὲν ἐπραγματοποιήθη εἰσέτι. Ὀκτώηχος ὡς ἀπεστάλη. Κρατοῦμεν εἰς τὴν διάθεσίν σας 30.000 δραχμᾶς γράψατε.

ΑΝΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Ἀπὸ τὴν λιτανεῖαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν Γυθείῳ.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὸν Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιῶν 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).
Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ - ΙΑΣΙΟΥ Ι, ΑΘΗΝΑΙ